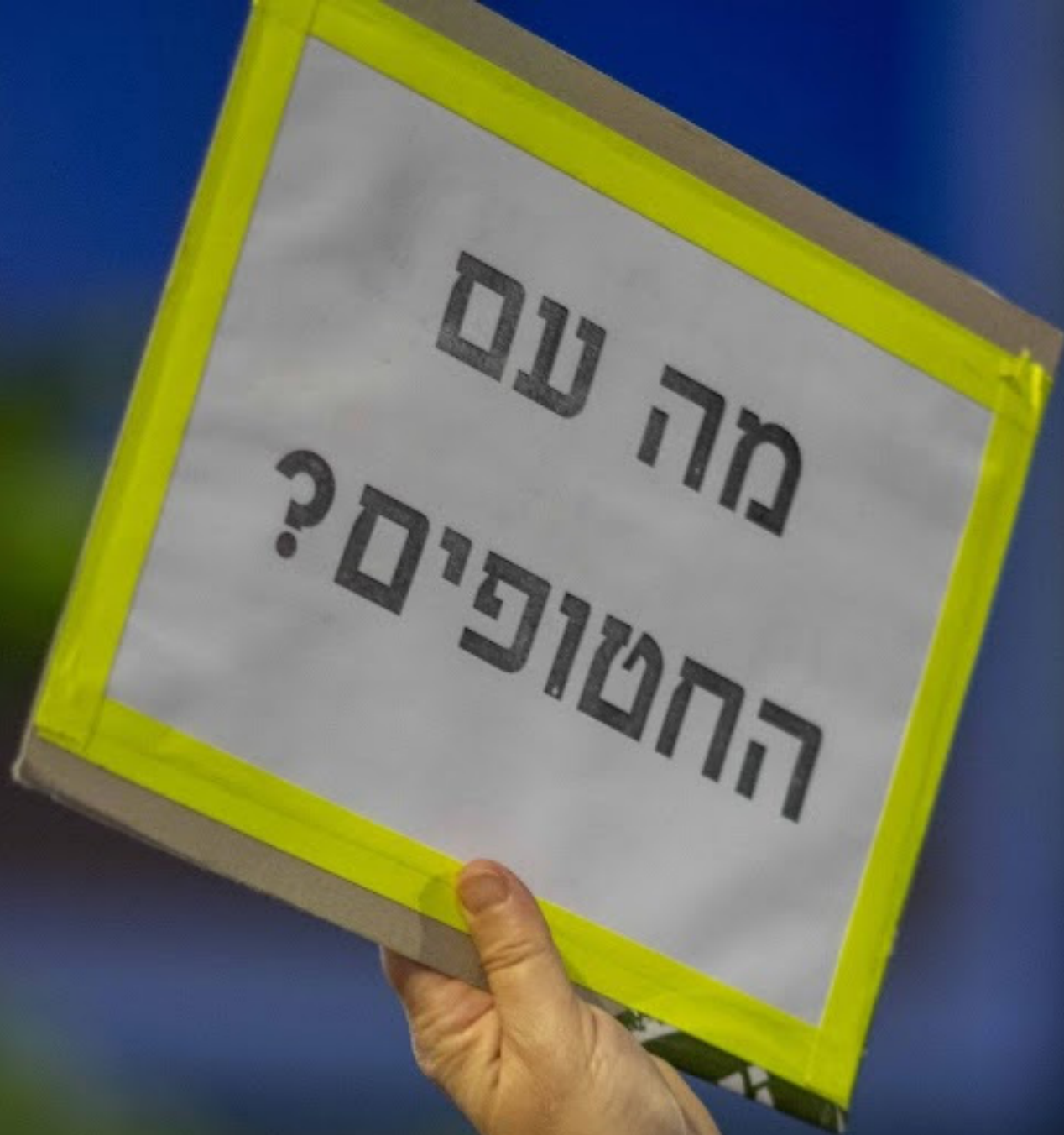

הצלחה לחזרה הביתה

חוברת מספר 14

ספטמבר 2025

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

הקדמה

הקו הדק בחול

יש רגעים בהיסטוריה האזרחית שבהם ציבור שלם מצייר קו דק בחול, לא קו פיזקלי, אלא קו מוסרי. הקו הזה, שנמתח ברחובות ישראל בחודש האחרון, אומר בפשטות ובנחרצות: לא מפקירים חטופים. זהו קו שמפריד בין אדישות לאחריות, בין אינרציה פוליטית לבין מחויבות הדדית בסיסית. בין דממה לבין קריאה שמרעידה כיכרות: "תעצרו את המלחמה, תחזירו את כולם עכשיו!"

הנאומים המכונסים בחוברת הזו אינם רק טקסטים, הם מידות של מצפון אזרחי. הם נכתבים מתוך ההכרה שימי המלחמה וההמתנה הארוכים כורכים יחד סבל אנושי בלתי נסבל, עייפות חברה וחובת דיבור צלול. אחד הדוברים ניסח את תמונת הניצחון לא כעוד מהלך צבאי, אלא כבחירה בערבות הדדית: "החזר את החטופים בעסקה אחת וסיים את הלחימה!... זה לא ניצחון צבאי, זה ניצחון 'הערבות ההדדית'."

הקו הדק בחול הזה נמתח אל מול מציאות חדשותית סוערת. ב־8 באוגוסט 2025 דווח כי הקבינט המדיני־ביטחוני אישר תוכנית להרחבת השליטה בעזה סיטי, מהלך שהצית ויכוח ציבורי נוקב לגבי המחיר שייגבה מן החטופים ומביטחון המדינה. ימים ספורים לאחר מכן, הוצגו תוכניות התיישבות רחבות־היקף שמטרתן המוצהרת "לקבור את רעיון המדינה הפלסטינית", מהלכים שהחריפו את המחלוקת הפנימית והביקורת הבין־לאומית. בתוך המערבולת הזו, ההערכות הרשמיות נשארות קשות לעיכול: כ־50 חטופים עדיין בעזה, נתון שמעניק למחאה כיוון חד וברור.

מול התדרדרות זו, המחאה התרחבה גם לפעולות שיבוש אזרחיות: ב־17 באוגוסט 2025 ניסו ארגוני המחאה והמשפחות להשבית חלקים נרחבים מהמשק בקריאה לעסקה מיידית, עדות לכך שהקו הדק בחול הופך לשדרת עמודים חברתית. ואצל הדוברים שאת נאומיהם אספנו בחוברת זו, הקו מתורגם לשפה של אחריות מוסרית ולאומית: "681 ימים עברו ועדיין 50 חטופים וחטופה מצויים בעזה... החלטתה של ממשלת ישראל להפקיר את החטופים... נובעת מרצונה לרצות פלגים משיחיים וקיצוניים", נאמר באחד הנאומים בירושלים, זעקה שמשבצת את המאבק בתוך אתוס יהודי־דמוקרטי של קדושת החיים.

כך מתפענחת משמעותו של הקו הדק שאנו משרטטים בחול: הוא אינו חוצץ בין "מחנות", אלא מחזיר אותנו לבסיס, לעיקרון שעליו אין אנו מוכנים לוותר: חיי אדם קודמים לכל. הוא דורש מההנהגה יעד מדיני ברור, שקיפות ואומץ ציבורי; הוא קורא לחברה הישראלית לשוב ולבחור בערבות ההדדית כמצפן. הקו הזה אינו בעובי של גרגר חול; הוא עומק של חוקה אזרחית לא כתובה: של עם שמרים דגל כחול־לבן לא כסמל ריק, אלא כהבטחה ממשיכה להחזיר את יקיריו, לחתום עסקה, לעצור את המלחמה כשאין לה תכלית ברורה, ולחזור אל בניין החיים המשותפים. החוברת שלפניכם היא תיעוד הקו הזה, קו עדין אך עקשן, ששרטטו האזרחים והאזרחיות בישראל בקיץ 2025, בין אכזבה לתקווה, בין הזדהות לכאב, ובין ייאוש מתגנב לבחירה יומיומית באחריות.

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

תוכן העניינים

42	ד"ר דפנה שפט	3	הקדמה
44	פרופ' שגיא שנir	5	חוברות קודמות
46	פרופ' יאיר שגיא	6	ד"ר אביטל דוידוביץ' אשד
50	דנה ונקרט	8	פרופ' חביבה פדיה
52	עו"ד תומר בן חמו	10	רון שפרוני
54	עו"ד רותם פרלמן-פרחי	12	פרופ' יאשה גרובמן
56	עו"ד דינה זילבר	14	ורד שביט פימה
58	פרופ' שקמה ברסלר	18	עו"ד עידו דמבין
60	ד"ר זאב דגני	20	עו"ד נאוה רחוליו
62	ד"ר יונתן קדמון	22	אלוף במיל" עמי אילון
64	פרופ' רות שרץ-שובל	24	בני ברבש
66	פרופ' דוד הראל	26	פרופ' יניב רחנאי
68	פרופ' חגי פרץ	28	פרופ' חיים וייס
70	פרופ' סראב אבורביעה	30	פרופ' ליעד מודריק
72	ד"ר גייל טלשיר	32	פרופ' דניאל חיימוביץ
76	פרופ' אריאל פורת	34	פרופ' ליאו קורי
78	ד"ר איתן צלגוב	36	פרופ' אבישי גל ים
80	יעקב בראון	38	פרופ' עודד שטיינברג
83	תודות	40	פרופ' אלישבע באומגרטן

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

חוברות קודמות

יצאנו לרחובות #4

יצאנו לרחובות #3

יצאנו לרחובות #2

יצאנו לרחובות #1

חזרנו לרחובות #6

חזרנו לרחובות #5

חזרנו לרחובות #4

חזרנו לרחובות #3

חזרנו לרחובות #2

חזרנו לרחובות #1

חזרנו לרחובות #12

חזרנו לרחובות #11

חזרנו לרחובות #10

חזרנו לרחובות #9

חזרנו לרחובות #8

חזרנו לרחובות #7

יתקבלו בברכה חומרים חדשים לחוברות הבאות, נאומים, דעות, שירים, ציורים ותצלומים.

דואל למשלוח:
matehaacademia@gmail.com

תודה,
צוות העורכים

חזרנו לרחובות #13

Speak Out #3

Speak Out #2

Speak Out #1

ד"ר אביטל דוידוביץ' אשד | אוניברסיטת תל אביב

ערב ט' באב, היום שבו לפי המסורת היהודית חרבו שני בתי המקדש, ביקשו ממני, כמומחית לפרעות ואסונות לאומיים לדבר כאן על החורבן. בימים הרעים האלה, אל מול המוות המקיף אותנו, מרבים לצטט ממגילת איכה – "עַל אֵלֶּה אֲנִי בֹכִיָּה עֵינֵי עֵינִי יֵרְדֶּה מִיָּם כִּי רָחֵק מִמֶּנִּי מְנַחֵם מְשִׁיב נְפָשִׁי הִיוּ בְנֵי שׁוֹמְמִים כִּי גָבַר אוֹיֵב". אני מבינה את המשיכה להשוואה עם חורבן הבית, אבל אני מוכרחה להודות שגם קשה לי עם ההשוואה הזו. קשה לי איתה מכיוון שהיא משאירה אותנו בתוך שיחה שבה עם ישראל הוא קורבן בלעדי, ומכיוון שהיא מדברת על גאולה במונחים של הקמת בית מקדש שלישי. אז ברשותכם אני רוצה לצטט ממוקום אחר בתורה, שאם עם ישראל היה קשוב לו אולי אפשר היה למנוע את הקינה הנוראה של איכה. בניגוד למה שכל מני משיחיים מטורללים מספרים לנו, התורה לא כל כך מתעניינת בתחום הצבאי-מדיני. הצווים שלה הם בעיקרם חברתיים ומוסריים. בספר ויקרא (יט) משה מקבל מהאל רשימה ארוכה מאוד של צווים כאלה:

"לֹא תִגְנְבוּ וְלֹא תִכְחָשׁוּ וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעַמִּיתוֹ:

לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רֵעֶךָ וְלֹא תִגָּל...
לֹא תִקְלָל חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עֹזֵר לֹא תִתֵּן מִכָּשָׁל...
...לֹא תַעֲשׂוּ עֹל בְּמִשְׁפָּט"

ועוד ועוד, רשימה ארוכה שנמתחת על פני כמה פרקים ובסופה מופיעה האזהרה:
"וְשִׁמְרֶתֶם אֶת כָּל חֻקֹּתַי וְאֶת כָּל מִשְׁפָּטַי וְלֹא תִקְיֹא אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לְשִׁבְתָּ בָּהּ". (ויקרא כ, כב).

אנחנו רגילים לספר את ההיסטוריה היהודית כרצף של מעשי רדיפה, שמד וחורבן, ששיאם בשואה ובסופם הפלא העצום של הקמת מדינת ישראל. כך אנחנו מלמדים בבתי הספר שלנו. גם אם ההצגה הזו חלקית ומגמתית, ההיסטוריה של העם הזה אכן מלאה רדיפות והקמת מדינת ישראל היא אכן פלא פלאים. אבל יש עוד דבר חשוב מאוד שלמדתי בבית הספר ונדמה לי שכך גם רבים ורבות מכן. כל מי שגדלו בישראל מכירים את הטון בו נאמר המשפט: העולם ידע ושתק! זה יכול היה להיות בשיעור היסטוריה, ספרות או חינוך. זה יכול היה להיות בטקס, בפעולה בתנועת נוער או בסדרת חינוך בצבא. העולם ידע ושתק. שוב שוב זה נאמר. תמיד בדרמטיות. תמיד עם תחושת צדק והאשמה כלפי כל אלה שידעו ושתקו.

אצלי המשפט הזה תמיד התנסח כמשפט שאלה. איך זה בכלל ייתכן שהעולם ידע ושתק?

(השנה האחרונה לימדה את כולנו שזה בהחלט ייתכן) אבל המשפט הזה גם התנסח אצלי לאורך השנים כלקח - כצוואה היסטורית. "העולם ידע ושתק" היא צוואה שמחייבת אותנו לדעת. מחייבת אותנו להישיר מבט גם כשזה קשה. צוואה שמחייבת אותנו לתת עדות. להשמיע קול חזק. צוואה שאומרת שחייבים לדעת, ושאת מה שיודעים אסור בשום אופן לשתוק. כשאנחנו אומרים על השואה "לעולם לא עוד" - הסירוב לשתוק לנוכח העוול חייב להיות חלק בלתי נפרד מן המשמעות. הצו המוסרי הזה הוא המשמעות של יהדות עבורי. הסירוב לשתוק מול העוול הוא גם מה שהביא אתכם – כל אחד ואחת מכם – לכאן היום. חברי הממשלה הרעה הזו, יכולים להמשיך לצווח פסוקים ולדבר בשם "היהדות" אבל הם בוחרים בעקביות בעוול ובהתעלמות מהסבל: הם מתעלמים מסבלם של החטופים, מסבל המשפחות, מסבלם של החיילים וכמובן שהם מתעלמים מהסבל האנושי הבלתי נתפס, וחסר האבחנה שאנחנו מחוללים במו ידינו בעזה.

העובדה שהאנשים האלה מדברים ופועלים בשם היהדות והישראליות ממיתה עלינו קלון בעולם ומבישה אותנו. התגובה לבושה כרוכה הרבה פעמים בצורך להתכחש לדבר המביש. הבעיה בהכחשה הזו שהיא גם מאיימת לנשל אותנו ממה ששלנו - ממי שאנחנו. המחיר של הכחשת הישראליות והיהדות שלנו הוא שבר חברתי ושבר אישי. הוויתור על זהות הוא הוא המהות האמיתית של חורבן. לכן אסור לנו לוותר. אל לנו לתת לממשלת הרשע להגדיר עבורנו מה המשמעות של להיות ישראלים, ומה המשמעות של להיות יהודים. בסוף ממשלת החורבן הזו תיפול ואנחנו נהיה שם כדי לבנות מחדש. כי לבנות מחדש, לא להרוס, זה מה שיהודים וישראלים יודעים לעשות.

בינתיים עלינו להמשיך להיאבק, בשם היהדות ובשם הישראליות, על שני הדברים הדחופים ביותר שכרוכים זה בזה:

להפסיק מיד את המלחמה. ולהחזיר מיד את החטופים. את כולם. עכשיו!

צילומים: ורדית אלון קורפל | רחובות

באר שבע

2 אוגוסט 2025

פרופ' חביבה פדיה | אוניברסיטת בן גוריון בנגב ויו"ר התנועה הרוחנית לשלום

שמחת תורה שהפכה ליום אבל. בשמחת תורה, 7 באוקטובר 2023, התורה חגרה שק, ואסון מאוד גדול שקרה באותו יום ממשיך למסגר אותנו מאז ועד עכשיו. 666 ימים. שמחת תורה, 7 באוקטובר, היה כמו יום של תשעה באב. והשאלה הגדולה שניצבת לנגדנו עכשיו, אם אנחנו נשכיל מתוך החורבן – שזה יום, היום הזה בתולדות היהדות – זה יום שאלפי שנה צברו בו קינות, זיכרון של אסונות וחורבן על חורבן ופוגרומים. בכל ספר הקינות הקטן או הגדול של תשעה באב, מלא בזיכרונות האלה. השאלה המרכזית – מסגור בחורבן או יציאה לתקווה.

והאם אנחנו חיים כאן כדי למסגר את עצמנו בחורבן, או שאנחנו נשכיל להפוך מתוך הזעזוע העמוק על מה שקורה לאחינו – הסרטון שהופץ גם עכשיו על אביתר דוד, הזעקה של החטופים – בזעקה על מדינה שנחטפה ועל יהדות שנחטפה. מדינה שנחטפה מערכיה ויהדות שנחטפה מערכיה, וחטופים שעדיין לא שבו.

מה דורשת מאיתנו הממשות הזאת שמתחילה להיראות כמו חלום הבלהות של משחקי רעב, שבתוכם אנחנו נידונים לחיות? הדרישות המוסריות הבסיסיות והקריאה של מגילת איכה והאופן שבו בלב מגילת איכה נמצאת הקינה של ירמיהו שנזרק לבור ומקונן בסדר של האלף-בית, נותנת לנו השראה ותקווה רק אם אנחנו נשכיל לייצר מחדש את הדרישות שלנו ואת הסדר שדורש:

את החזרת החטופים

את הפסקת המלחמה

את העצירה המיידית כדי לשהות ולהבין מה קורה

את ההבנה מול מציאות עירומה של אוכלוסייה בסדר גודל כזה שגוועת למוות

אנחנו בעצם נדרשים להתכנס.

האנושיות מכילה את היהדות ואני חושבת שהעניין הזה הוא הרבה, הרבה יותר רחב משאלה של ימין ושמאל. הדבר הזה הוא בעצם נוגע במציאות קיומנו האנושי. האנושיות מכילה את היהדות ולא היהדות את האנושיות. האנושיות מכילה את היהדות והמקום שאליו אנחנו יכולים להתכנס. אני חזרת ואומרת, מימין ומשמאל, לפני השאלה איך רואים את האסטרטגיות, את הטקטיקות, את ההסדרים שבהם מעוניינים – זו התכנסות לצו הקטגורי המוסרי שדורש מאיתנו להתנגד, לדרוש את החזרת החטופים, לדרוש הסדרה של סוגיית הרעב בעזה בצורה הכי מלאה, ולא להסתתר מאחורי הצנחת מזון, כי הפתרון של המצב הנואש הוא רק בהסדרה מלאה וכוללת. וצריך לחשוב על זה ביום הזה, ביום שבו אנחנו נדרשים לצום ולרעוב כדי לזכור את זכר החורבן.

זכר החורבן יכול למסגר אותנו לעד במצב של טראומה קולקטיבית ישראלית, טראומה קולקטיבית יהודית, טראומה קולקטיבית בין שני עמים – ומזה אנחנו רוצים להיחלץ. לא החור השחור של העבר, לצאת מהמנהרות ולבנות עתיד. שנאת האחים – כן. החזרת החטופים, החזרת החטופים היא ערך עליון, ולא יאומן שבשם הזיות גם את זה דחקו לסוף סדרי העדיפויות. הניצחון המוחלט הוא בהבנה של המשמעות: מהי ישראליות מתוקנת ומהי יהדות מוסרית. זה הניצחון המוחלט – אין ניצחון אחר. ואני חייבת להגיד, יש עוד אגדת חורבן שאני רוצה להזכיר אותה, ושהיא מסבירה בצורה אחרת מה זה שנאת אחים. יש אגדה שמספרת שהיה מאבק בירושלים בין שני בתי כהונה, ששנאו מאוד אחד

את השני. כבר לא היה כסף, כבר היה רעב, כבר הייתה בצורת. כולם הסכימו שכדי שהמקדש ימשיך לפעול עם קורבן התמיד, שני הצדדים המנוגדים תמכו אחד בשני כדי שקורבן התמיד ימשיך להיות בבית המקדש.

עד שאחד מהצדדים במלחמת האחים הזאת התחכם ובעצם הכשיל את קורבן התמיד. במקום למסור את מה שהיה נהוג, מסר משהו אחר, עשה מין איזה הטעיה, מין חתול בשק. זה אירוע שהמשמעות שלו, האלגורית, היא שאנחנו לא משכילים להתעלות לטוב המשותף הכללי. הטוב המשותף הכללי שהוא גדול יותר מסכום החלקים של שני המחנות – של ימין ושמאל, של יהודים וערבים, של קורבן ומקריב. והיכולת להתעלות למקום הזה ולהגיד: אנחנו רוצים את הפסקת המלחמה עכשיו, את החזרת החטופים בצורה כוללת, את הפסקתם של משחקי הרעב, את החזרת החטופים שהמשמעות שלה היא השבת היהדות למקום המוסרי שלה והשבת הישראליות למדינה מתוקנת שפועלת בצורה המתוקנת ביותר שאפשר. זאת גם הרגע הראשון שאפשר יהיה לדבר על שמחת תורה מאז השביעי באוקטובר.

"השיבנו ה' אליך ונשובה".

צילום: ורדית אלון קורפל | רחובות

רון שפרוני | שורד הטבח בבארי

שלום לכולם.

שמי רון שפרוני. חבר קיבוץ בארי. ב 7/10 ב 6:30 כשאזעקות הצבע אדום החלו מיהרתי לממ"ד, התחלתי להכין את תיק הפינוי וחיכיתי לסוף המטח. אבל המטח המשיך והמשיך. מהר מאד הבנו שהסכנה ביום הזה לא תגיע מלמעלה. זחלתי החוצה והבאתי סכין מטבח ובקבוק מיץ תפוזים. וכך נסגרנו, אני אשתי ובננו הבכור, שהיה אז בן 8 חודשים וחיכינו לצבא, שבושש מלהגיע. משך שעות ארוכות חיכינו, קולות וריחות המלחמה סביבנו, ודרך הודעות הווטסאפ, התחלנו להבין את המתרחש: הודעות על חברים שנרצחים ונלקחים מבתיהם, על בתים שעולים באש, כולל ביתו של אחי שנמלט דרך הלהבות בעודו מגן בגופו על בתו הקטנה. מדי פעם קשר טלפוני שניתק ולא חזר, מילים שלא ידענו באותו רגע שהן האחרונות.

דודי האהוב אביה חצרוני נרצח בידי המחבלים שחדרו לביתו. אחותו אילה, אילוס, ונכדיו ליאל וינאי בני ה 12.5, נלקחו לבית השכנה פסי כהן, והוחזקו שם למשך שעות אימה רבות. עד שנרצחו בסופו של קרב החילוץ. קיבוץ בארי איבד 102 מבניו – אחד מכל עשרה. חמישה נחטפו בחיים ונרצחו בשבי.

למרות הכאב האישי והבור שלא יוכל להתמלא, אני רואה בעצמי פריבילג. אני זכיתי להיפרד מבני משפחתי. לי יש קבר לעלות אליו. למשפחותיהם של שכני וחברי קיבוצי, דרור אור, מני גודארד, אילן וויס, סהר ברוך ויוסי שרעבי, אין מקום ויכולת להתייחד עם זכרם. אם לא נפעל עכשיו לעצירת המלחמה בהסכם כולל, ייתכן שלעולם לא יהיה להם.

גורלה של משפחתי עלה לכותרות בחודשי המלחמה הראשנים בגלל האפשרות שעלתה, שבני הערובה נהרגו לא מאש האויב אלא מהפעלה פזיזה של כוח צבאי. ניסיונותינו להגיע לחקר האמת נהפכו למוקד נוסף בוויכוח בין הקטבים של החברה הישראלית. בפגישתנו עם תת אלוף ברק חירם ניסחתי את מהות הויכוח בשאלה שהיפנתי לו "מה יותר חשוב, להרוג מחבלים או להציל חיים?"

אין לי ספק שרובם המוחלט של הלוחמים בעזה נמצאים שם מתוך האמונה שמטרתם הצלת חיים. לצערנו, לאלו המנהלים את המלחמה יש אג'נדה אחרת. השבוע נחשפה מטרת המלחמה האמיתית. 22 חברי כנסת ושרים, כשליש מחברי הקואליציה חתמו על מכתב לשר הבטחון בדרישה לאפשר סיור לאיתור נקודות התנחלות ברצועת עזה. הם יודעים שהחמאס ככוח צבאי הוכרע מזמן. הם יודעים שבמעשיהם הם דנים את החטופים למוות אובדן ושחכה. אבל מטרת המלחמה הרשמית לא מעניינת אותם.

הם מודעים לפגיעות המדינית, הכלכלית, הבטחונית, הנפשית והמוסרית שהניסיון להגשמת חזונום כבר החל ליצר. אבל הם מתעלמים מהן כי הם בטוחים שהם מבצעים את דבר האל. שלא כמו סמוטריץ' וחבריו אני לא מתיימר לדעת את רצון הבורא. אבל רמז לדעתו עליהם אני מוצא במילים שהוקראו היום בכל בית כנסת: וּבְפָרְשָׁכֶם כְּפִיכֶם אֲעָלִים עֵינֵי מִכָּם גַּם כִּי־תִרְבּוּ תִפְּלֶה אֵינֶנִּי שְׁמַע יְדִיכֶם דְּמִים מְלֹא:

היום ערב ט באב אנו עומדים על סיפו של חורבן נוסף. כדי למנוע אותו על כולנו להכריז בברור או שהמלחמה עוצרת, או שהמדינה עוצרת.

הזמן להפסיק את המלחמה הוא עכשיו. הזמן לסלק את ממשלת השכול והכשלון הוא עכשיו. הזמן להחזיר את כולם הביתה - עכשיו.

צילום: דנור אהרון | צומת רעננה

צילום: ורדית אלון קורפל | ירושלים

חיפה

2 אוגוסט 2025

פרופ' יאשה גרובמן | הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

ערב טוב חיפה

למה הם עדיין בעזה? למה הם עדיין בעזה? למה אנחנו ממשיכים לצפות בסרטוני זוועות של חטופים מורעבים? הם עדיין בעזה כי מול השחרור עומדת קבוצה של פוליטיקאים קנאי דת. בלהט הקרב והנקמה הם שוכחים את הערכים המוסריים של ערבות הדדית שהחזיקו את היהדות במשך אלפי שנה. מי ששירת בצהל מבין שאסור לתת לפוליטיקאים קנאי דת להמשיך לעצור עסקה – אנחנו יודעים שזו תהיה עסקה רעה. לא נצא ממנה כמנצחים גדולים. אבל זו תהיה עסקה שתחזיר את כולם. כי אנחנו רוצים קודם כל להחזיר את כולם.

אחרי שהם יחזרו נתחקר. אחרי שהם יחזרו נלמד מהטעויות. ואנחנו סומכים על צה"ל, השב"כ והמוסד שיבואו חשבון עם אלה שפגעו בחטופים ובכל נפגעי ה 7.10 הארוך. לא נשכח ולא נסלח. ולא ניתן גם לאף פוליטיקאי להתחמק מאחריות למחדל. ולפחדנים בממשלה שמפחדים להקים ועדת חקירה וללמוד מטעויות יש לי רק מילה אחת לומר - בושה!!!

שמי יאשה גרובמן. טסתי בסדיר ובמילואים כ 20 שנה במטוסי קרב בכל המזרח התיכון. אני אדריכל והייתי דיקן הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון כאן בחיפה. אני כאן בשם ציבור כמוכם, כזה שבנה את המדינה הזאת ומאמין בה. אני מאמין בדגל שלה. הדגל אותו החזרנו למחנה שלנו במחאה הזאת (תרימו את הדגל) ואני מאמין בלב שלם במגילת העצמאות שלנו ובתקווה שהיא מייצגת.

חיפה. אני מחזיק ביד ספר תנ"ך. על הספר הזה נשבעתי בסיום קורס טייס ועליו ישבעו ילדיי כאשר יתגייסו לצבא בעוד כשנה. אני גאה בספר התנ"ך שלי ולא אתן לקנאי הדת לקחת עליו בעלות.

13

צילום: עודד אנגל | שער בגין

חיפה

2 אוגוסט 2025

ורד שביט פימה | אמא לשני לוחמים

אני רוצה לשתף אתכם ברגעים של אמא בזמן מלחמה כל כך ארוכה:

הרגע הזה שהבן שלי חוזר מתופת המלחמה לסופ"ש קצר בבית. אני שופכת את התיק ליד מכונת הכביסה. הכל מתמלא באדמת פודרה וריח נורא יוצא מהמדים אחרי שבועות ארוכים ללא מקלחת. ולא, זה לא ריח רגיל של זיעה ולכלוך וגם לא של שמן רובים... זה ריח שמעביר חלחלה וגם שלושה סבבי כביסה לא עוזרים. ריח ששום אמא לא צריכה להריח בבגדים של הילד שלה.

אבל את מחייכת לעצמך כי זה אומר שהוא בבית שהפעם הוא חזר אליך.

אז מגיע יום ראשון ואת מכינה לו סנדביצ'ים של בית. הוא מכין קפה לדרך ואת לוקחת אותו לנקודת האיסוף משם הוא חוזר לעזה. וכל הדרך את חושבת איפה את עושה פרסה, ואיזה רופא תמצאי שיכתוב לו מכתב מחלה, אולי תיכנסי באיזה קיר כך בקטנה... רק לתת לו עוד רגע של בית ולשמור עליו עוד רגע בטוח אצלך. הוא יורד באטיות, כאילו למשוך את הזמן ואת מחבקת חזק ולוחשת לו באוזן "תזכור מי אתה... תמיד תזכור מי אתה"

תקשיבו טוב, אמא שכל החיים שלה מגינה על הילד שלה, לוקחת אותו בעצמה למלחמה!?

וכמה שעות אחר כך את מקבלת טלפון. אמא, שומעת? אני מכבה את הטלפון לא אהיה זמין אני נכנס... "זהו, את מפסיקה לנשום לעוד כמה שבועות..."

אני אימא לשני לוחמים צנחנים.

יש לי בן בסדיר שנלחם כבר שנה וחצי ובן בן 25 שצבר כבר מעל ל 350 ימי מילואים, הוא אמור להתחיל לימודים באוקטובר אחרי דחיה בשנה.

תקופת הלחימה הארוכה ללא רגע של הורדת דריכות נותנת אותותיה:

יש עייפות, יש שחיקה פיזית ונפשית.
יש בלבול וחוסר הבנת המטרה.
יש פחד גדול שמא ייפגעו חטופים.

החיילים, רובם סובלים מפצעים בגלל פשפשים, זיעה וחוסר היגיינה. חלקם סובל משברי הליכה, מכאבי גב. לחלקם התחילו טיקים במקומות שונים בגוף והפרעות שינה ואכילה – מתוך לחץ מתמשך. חלק גדול מהם איבדו חברים ומפקדים לאורך המלחמה.

לפני התמרון הנוכחי בעזה הגענו הורי הצוות לפגוש אותם בדרום, שמענו את הלוחמים בפעם הראשונה בצורה ברורה אומרים:

"תעצרו את זה.

אין לנו כוחות יותר.

צאו לרחובות. תצעקו בשבילנו.

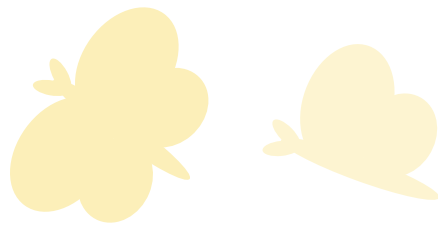
בתחילת המלחמה זה היה ברור, נלחמים על הבית, היה קשה, אבל ידענו למה אנחנו שם.

ועכשיו – כבר לא."

כשהם יוצאים לרגע מהזוועה של עזה הם שומעים על הקומבינות שנעשות על הגב שלהם:

- על חוק ההשתמטות.
- על הארכת השירות.
- על הכספים שמועברים לאוכלוסייה שלא משרתת, בזמן שלהם חסר ציוד, ומה שיש מיושן ולא תקני.

בתחילת המלחמה אמרו: "גם אם נגייס את החרדים לא נספיק להכשירם למלחמה הזאת."
אז אני רוצה להגיד לכם – שנה וחצי הכשרה הייתה מספיקה ליחידות הכי קרביות בצה"ל!!!

הבן שלי חגג החודש יום הולדת 20 בעזה. גם את יום הולדתו ה-19 הוא חגג בעזה. את תעודת
הבגרות שלו קיבלנו בדואר, בזמן שהוא נלחם בלבנון! אני לא רוצה Fucking תעודת בגרות, אני
רוצה תעודת חיים!!! אני רוצה את הבנים שלי חיים, לא קליפות של אנשים. אני רוצה ילדים
שתורמים לעצמם ולחברה.

כשאני אומרת להם לפני עוד סבב, אולי די? כבר עשיתם מספיק. תמיד אותה התשובה: "הצוות נכנס,
אני נכנס. אם אני אסרב, העומס יפול על חברי"

אני חונכתי אותם לקדושת החיים. לערך של חברות ורעות. ומישהו פה מנצל את החינוך והערכים
של ילדי כדי להמשיך מלחמה מיותרת. מלחמה ללא מטרה.

איזו חברה תהיה פה כשהכול ייגמר? מי ילחם במלחמות הבאות?

נשבר האמון!

צריך לסיים את זה עכשיו.

להחזיר את כל החטופים.

להחזיר את כל החיילים.

לשקם את האמון של החברה כולה.

אנשים אומרים לי – שיסרבו, שלא ילכו, עדיף לשבת בכלא. אני רוצה להגיד לכל מי שאומר לי את זה:
חינוך הוא תהליך שנבנה לאורך 18 שנה. אני חונכתי את הילדים שלי שבכלא יושבים עבריינים. לא
חיילים עייפים.

אני אמא ערה, ערה מאוד, וכבר לא נשאר לי אוויר.

תעצרו את המלחמה, תחזירו את כולם עכשיו!

חיפה

2 אוגוסט 2025

עו"ד עידו דמבין | פובליציסט ופעיל חברתי

ערב טוב מחאת העם חיפה!

קודם כל – תודה. על שאתם לא מוותרים, על שיצאתם למחות נגד האסון ומחולליו.

ב-1934, הזהיר ברל כצנלסון, ששמע על טיול של המחנות העולים שתוכנן לתשעה באב: "מה ערכה ומה פריה של תנועת שחרור שאין עמה שורשיות ויש עמה שכחה"? 91 שנה אח"כ, אתם שורשיה של תנועת שחרור מממשלה שלוקה בשכחה.

הם מזינים אותנו שקרים, חצאי אמיתות ותעמולה בשם 'גורם מדיני בכיר', בפודקסטים באנגלית וציוצים ברשתות. הם לא מדברים על החטופים והנופלים אלא על מי ש-'התעלו'. הם לא מדברים על שיקום העוטף, אלא על התנחלות בגוש קטיף ומעבר לו. הם לא חולמים על סיום המלחמה, שלום וביטחון, אלא על מלחמות השם, מחיקת זרע עמלק ורעב המוני בעזה.

הממשלה בראשות נתניהו מיישמת בפועל את תכנית "ההכרעה" של שר האוצר והשר במשרד הביטחון, בצלאל סמוטריץ': כתישת הפלסטינים עד קבלה של תושבות נטולות זכויות במדינה האחת בין הירדן לים – ובקיצור, אפרטהייד; עידוד הגירה "מרצון" למדינה אחרת, דרך מה שהם מכנים "העיר ההומניטרית" – ובקיצור, טרנספר; ו-"טיפול נחוש של כוחות הביטחון בעוצמה גדולה מהיום ובתנאים נוחים יותר" – ובקיצור: טיהור אתני.

שרי הממשלה, מקרעי ועד כ"ץ, מאליהו ועד רגב, לא סובלים מהעצב הקיומי, הדכדוך, ה"שלומי סביר, בנסיבות" שכולנו חווים. הם חיים בתודעת "תקופה של נס". מה שהתחיל בהפיכה המשטרית – שנולדה בעצמה כנקמה רבתי על ההתנתקות – נמשך באופוריית ניצחון משכרת, ועלול להסתיים באסון חמור פי כמה מזה שחמאס חולל ב-7 באוקטובר.

בחירה ב"הכרעה" מהסוג שהפך לגיטימי בסקרים ובאולפנים, שרבים מדי מהם הפכו את העיתונות לדוברות - פירושה חורבן. ריסוק של הסכמי השלום עם מצרים וירדן, ביטול הסכמי אברהם, וויתור על הסדרה עם סוריה, לבנון או סעודיה. התרחקות מבעלי בריתנו במערב – האיחוד האירופי, צרפת, בריטניה ועוד; העמקת השבר מול מחצית מאוכלוסיית ארה"ב, ותליית יהבנו וריבונותנו בנשיא אמריקאי לא יציב, לא צפוי ושנשלט ע"י אינטרסים אישיים צרים; סנקציות אישיות ולאומיות; ניתוק מהמערכת הפיננסית העולמית; והכבדה בלתי נתפסת של הנטל על כתפי ציבור המשרתים, שאלפים מהם סובלים ממילא מפציעות פיזיות או נפשיות, בעוד מגזר שלם פטורים ממנה בחסדי חוק ההשתמטות.

יתרה מזאת, "הכרעת" הפלסטינים מחייבת גם הכרעת הדמוקרטיה בבית. ישראל שבה מתקיימת עליונות יהודית-משפטית-פורמלית מהים ועד הנהר – היא בהכרח גם ישראל תיאוקרטית ואי-ליברלית, המתחייבת להכנעת בית המשפט העליון, לסילוק שומרי הסף ובראשם היועצת המשפטית לממשלה שחטאה בביצוע תפקידה ולהשתקת התקשורת, האקדמיה וכל גוף ביקורתי אחר.

אבל כל זה אינו גזירת גורל. בעוד שמדינות העולם מכירות בזו אחר זו בפלסטיין, הן מציעות – במקביל – חזון שישראל מתעלמת ממנו: סיום הלחימה, פירוז עזה והרחקת חמאס, שלטון פלסטיני חלופי בתמיכה ערבית, השבת החטופים וחזרה למשא ומתן מדיני. חזון זה יאפשר, ומכאן יסוד דחייתו ע"י

הממשלה, את הפלתה, את הקמתה של ועדת חקירה ממלכתית, למיצוי הדין עם האשמים, בחירות חדשות. התקוממות של ישראל הדמוקרטית והליברלית למול מי שמבקשים להחליפה בגרסה קיצונית, מבודדת, ספרטנית שלה.

בתוך כך, נידרש לעמוד על משמר הדמוקרטיה עצמה. האורות האדומים כבר מהבהבים: בדחיית הלגיטימיות של נשיא העליון הנבחר, בניסיונות הדחה של חברי כנסת, בהצעות החלטה על סיפוח הגדה, בתיקוני חקיקה שיאפשרו פסילה גורפת של מועמדים ומפלגות ושליטת זכויות מבכירים שמתבטאים נגד הממשלה, כמו 'חוק יאיר גולן' המגוחך והמסוכן. בבחירות האלה, אם כן, יהיה עלינו לעמוד על המשמר בקלפיות, ברחובות, ברשתות. לתפוס כל הפרה, לבלום כל ניצול ציני של החוק. לא לתת להם לפגוע בהליך ולא לדחות את התוצאות בנוסח 6 בינואר מקומי, אחרי שננצח. ואנחנו חייבים לנצח.

חברות חברים, האחריות והכוח בידינו. זו אינה עת לפשרות, להסכמות ולפיוס עם קיצוניים אנטי-דמוקרטים – זו עת למעשה. לא מתוך שנאה, אלא מאהבה למולדת ולערכים עליהם קמה ושנמצאים כעת תחת סכנה. לא ניתן להם, לאחראים ואשמים להוסיף ולהיאחז בכסאות עור הצבי.

זו המערכה הדורית שלנו – לא על טריטוריה ועל אלוהים, אלא על דמות האדם הישראלי והחברה הישראלית. נבחר בחיים, בעתיד לילדינו וילדותנו. נשיב את ישראל למסלול של חירות, שפיות ותקווה. תודה רבה.

צילום: ELAN | שער בגין

חיפה

9 אוגוסט 2025

עו"ד נאוה רחוליו | מובילת משמרות הבושה

שבוע טוב חיפה! שבוע טוב לצבא ההגנה לדמוקרטיה ולדמויותה של המדינה.

הערב, לצד דגלי ישראל שמזכירים לנו מאיין בנו ועל מה אנחנו נלחמים - נרים גם את הדגלים השחורים, המתנוססים מעל מדיניות ממשלת נתניהו, ובמיוחד בשבוע שחלף.

ישיבת הקבינט ביום חמישי הייתה נקודת שבר. הרמטכ"ל אייל זמיר הזהיר שכיבוש הרצועה במחיר חיי החטופים היא מלכודת מוות, גם לחיילי צה"ל. פקודה שדגל שחור מתנוסס מעליה. גל הירש הודה שאין תכנית להשבתם, וסטרוק הצהירה שזו לא מטרה במלחמה.

כך נראית פקודה שאיבדה לגיטימציה: כלי לשימור הקואליציה, ולא להגנת המדינה.

השבוע 19 בכירי האקדמיה בפקולטות למשפטים שלחו מכתב נוקב: המשך המלחמה, קל וחומר כיבוש עזה וריכוז אוכלוסייה במחנות, הם עבירה על-פי הדין הבינלאומי, וחריגה מעקרונות הנחיצות והמידתיות. המשך הלחימה מסכן את החטופים, את החיילים ואת ביטחון המדינה, וכשהכוח הצבאי הופך לכלי פוליטי- הדגל השחור מונף.

החטופים בעזה הופקרו. נוהל חניבעל הפך לגרסה איטית ואכזרית. הפקרה מתמשכת. כל יום נוסף ללא עסקה, הוא בחירה מודעת בהקרבתם.

רמטכ"לים, ראשי שב"כ ומוסד לשעבר, עם אלף שנות ניסיון ביטחוני מצטבר, הזהירו שהמלחמה איבדה את מטרותיה הצודקות, והפכה לנטל מוסרי וביטחוני. דגל שחור מתנוסס מעל המשכה.

לינץ' במילואימניקים בידי פורעים חרדים- ביטוי לקריסת השותפות הישראלית. גיבורים עם מעל 500 ימי שירות מותקפים כי וויז הוביל אותם דרך הפגנת השתמטות.

מנהיגים יהודים בתפוצות הזהירו: מדיניות הממשלה מסכנת לא רק את מדינת ישראל, אלא גם יהודים ברחבי העולם. גם בתפוצות יודעים היום שתמיכה בנאמני נתניהו ובארגונים אנטי-דמוקרטיים כמו אם-תראצו וקהלת מחלישה אותנו ומגבירה אנטישמיות.

הטרור היהודי בגדה המערבית מתרחב גם לתקיפת כוחות הביטחון והצתת רכבי חיילים. אויב מבפנים, בעידוד השלטון, עם דגל שחור מעליו.

השר קרעי הנחה את עובדי משרד התקשורת להתעלם מפסיקת בג"ץ: קריאה מפורשת לעבירה פלילית.

הממשלה מנסה להדיח את היועמ"שית- זו שמפריעה לה לעבור על החוק, וגם התובעת הכללית במשפטי נתניהו- דגל שחור עצום מעל שולחן הממשלה.

האם נסכים שסטרוק תגדיר את מטרות המלחמה?

האם נקבל מלחמת נצח למען שלמות קואליציית הטבח?

האם ניתן לנתניהו להשאיר את רום ברסלבסקי ואביתר דוד למות במנהרות?

האם נשתוק מול הטרור היהודי?

האם נוותר על שלטון החוק?

אין זמן לדיבורים, עכשיו זמן למעשים.

ראשי המשק: סגרו את הברזים לממשלה שמכלה את המדינה.
בכירי מערכות הביטחון לשעבר: הובילו לעצירת המלחמה והשבת החטופים.
מפקדי צה"ל: זכרו את שבועתכם לעם ולמדינה, לא לממשלה ולמשיח השקר.
משפטנים: חסמו כל ניסיון לרמוס את שלטון החוק.
עיתונאים: תפסיקו להדהד תדרכים מ"גורם מדיני בכיר".

אזרחים: אל תישארו בבית. צאו לכל מוקדי הלחץ- לרחובות, לשיירות, לצעדות, ולהקפצות של משמרות הבושה - לחץ ציבורי ישיר מול חברי קואליציית האסונות.

רק פעולה נחושה של כולנו: כלכלה, ביטחון, משפט, תקשורת, אזרחים - תוכל להוריד את הדגל השחור, ולהניף מחדש את דגל ישראל.

אנחנו צריכים להפנות את כל הכוח, הלב והמחשבה אל ישראל אחרת: מדינה חופשית וצודקת, שמכירה בערך כל אזרח ואזרחית, שמכבדת חוק ומוסר, ששומרת על ידיים נקיות ומבט צלול לעתיד. אחדותה נבנית על חירות ושוויון, לא על פחד ושנאה. הגיע הזמן לשותפות יהודית-ערבית מלאה, כבסיס להנהגה פוליטית חדשה שתסיים את התפיסה הישנה לפיה הערבי הוא האויב.

ישראל צריכה ללמוד מחיפה מהו דו־קיום אמיתי. מדינה שיודעת להושיט יד לשלום ולעמוד יחד כחומה מול כל איום חיצוני. מדינה שבמרכזה דמוקרטיה איתנה, ואדמתה נטועה בתקווה, לא בדם. זו הדרך, זה הכיוון, תחת דגל כחול-לבן, והגיע הזמן גם לרקום בו עלה של זית.

תודה לכם חיפה על הדוגמה שאתם מהווים: גם לדו־קיום אמיתי, וגם למאבק אזרחי נחוש ובלתי מתפשר. אתם מעוררי השראה! אני גאה לצעוד ולעמוד איתכם כאן שוב. תמשיכו ואל תפסיקו - זוהי החובה של כל אחד ואחת מאיתנו. תמשיכו, ותביאו גם חברים ומשפחה, כדי שבסוף תהיה לנו פה מדינה שראויה לעמים שלה.

ושאפו ענק גם למובילי המוקד הזה, גיבורים אמיתיים במלחמה על הבית.

חיפה

9 אוגוסט 2025

אלוף במיל' עמי אילון | לשעבר מפקד חיל הים וראש השב"כ

ביום חמישי החליטו שרי הקבינט לכבוש את עזה! ההחלטה התקבלה בניגוד לעמדת הרמטכ"ל אייל זמיר שהזהיר כי המבצע יביא לסיכון חיי החטופים.

עוד לפני ההחלטה, בדברים שנשא דני מורן, אביו של עומרי הוא מזהיר: - "הקבינט הולך להכריז ולחייב את הרמטכ"ל, בניגוד לעמדתו המקצועית, להילחם במרכז עזה! כל הילדים שלנו נמצאים שם והמלחמה הזאת אליה נשלחים חיילינו תהייה וידוא ההריגה של עמרי! אני מודיע לכל מקבלי ההחלטות - אם יקרה לו משהו, אז דמו של בני ושל האחרים שיפגעו יהיה על ידיכם לדורי דורות" במסכת סנהדרין פרק ד' משנה ה' נאמר: "לפיכך נברא אדם יחידי בעולם, ללמד שכל המאבד נפש אחת, מעלים עליו כאילו איבד עולם מלא; וכל המקיים נפש אחת, מעלים עליו כאילו קיים עולם מלא!"

ואנחנו שואלים היום -

מה דינו של ראש הממשלה, שיכול היה להציל נפשות רבות ובiodעין הפקיר את גורלם בידי רוצחי החמאס!? כמה נפשות הוא איבד? כמה עולמות הוא איבד?

אנחנו כאן היום על מנת לומר את מה שאומר הרמטכ"ל!

את מה שידועים אלופי המטה הכללי!

את מה שזועקות משפחות החטופים!

ואת מה שרוצה הרוב המכריע של אזרחיות ואזרחי ישראל!

כיבוש עזה מסכן את חיי החטופים! שילמנו מחיר יקר בחיי חטופים שנרצחו ובדמם של לוחמי צה"ל שנהרגו על מנת להבין ששחרורם אפשרי רק בעסקה!

כיבוש עזה מסכן את בטחונה של ישראל! הוא מסכן את הסכמי השלום עם מצרים ועם ירדן! מסכן את "הסכמי אברהם", מוחק את הניצחון הצבאי המזהיר במלחמה, מגביר את בידודה של ישראל בעולם ומהווה סכנה לקהילות יהודיות בתפוצות!

הרחבת המלחמה וכיבוש עזה - לא יכריעו את החמאס!

ולכן אנחנו אומרים לך היום - החזר את החטופים בעסקה אחת וסיים את הלחימה! זאת היא תמונת הניצחון שלנו! זה לא ניצחון צבאי - זה ניצחון "הערבות ההדדית"! הערך שקיים את העם היהודי אלפי שנים, שעבורו אנחנו חיים - ועבורו אנחנו מחנכים את צעירינו לצאת לקרב!

ואנחנו, שיוצאים לרחובות, לא מבינים מדוע זה לא קורה!? מדוע אנחנו ממשיכים להילחם גם כשהרמטכ"ל קובע שהמטרות שהוגדרו לצה"ל הושגו!? כשברור החמאס כבר לא מתפקד כארגון צבאי!? מפקדיו נהרגו! מנהיגיו חוסלו! כשברור שהכרעתו היום מחייבת מדינאות ודיפלומטיה!? מדוע עד היום אין יעד מדיני למלחמה!? עבור מה אנחנו נלחמים!? האם על מנת להגלות מאות אלפי פלסטינים ולבנות התנחלויות בעזה כפי שמכריזים מובילי הממשלה, תומכי הטרור, בן גביר וסמוטריץ'?! האם על מנת להשלים את ריסוק מערכת המשפט והרס הדמוקרטיה הישראלית על פי חזונו של יריב לוויין?!

התשובה שלי היא חדה ופשוטה- לפני כ 2,500 שנים אמר החכם הסיני סון-טסו: "מנהיג אכזר ישרוף את ארצו על מנת לשלוט על העפר!"

נתניהו הוא מנהיג אכזר! הוא מוכן לשלם כל מחיר על מנת לשמר את שלטונו! הוא מוכן לשלם בחיי החטופים וחיי הלוחמים הנהרגים במלחמה שבמתכוון הוא נמנע מלדון בתכליתה המדינית – והכול על מנת לשמר את שלטונו להימלט מאימת הכלא המאיים עליו בהמשך משפטו!

המשך שלטונו של נתניהו מהווה סכנה ברורה ומיידית לקיום בטחונה זהותה היהודית-דמוקרטית של ישראל!

בשביל זה אנחנו יוצאים לרחובות! זה הוא מאבק על בטחונה זהותה של ישראל!

ולא להמתייאים, שמסתכלים סביב ורואים שהקהל מתמעט, אני אומר היום – אין לנו הזכות לוותר על התקווה!

גם אם זה לא ייקרה מחר או מחרתיים...

עלינו לזכור ש 50 שנה עברו מהקונגרס הציוני הראשון ב 1897 ועד החלטת האומות המאוחדות להקים מדינה יהודית בארץ ישראל בנובמבר 1947!

הורינו שבנו את המדינה הזאת, היו מיעוט של אנשים שלא איבדו תקווה! הם הקדישו את חייהם עבור עתיד טוב יותר לילדיהם!

אנחנו נמשיך לצאת לרחובות! וגם אם המאבק יהיה ממושך, ותהיינה בו עליות וירידות, עלינו לזכור שהמאבק הוא עבור "ישראל היהודית-דמוקרטית בערכי מגילת העצמאות"!

זאת המורשת שהורישו לנו הורינו זאת חובתנו לילדינו ולדורות שיבואו!

ולכן אנחנו ננצח!

צילום: מירי פורת | חיפה

צילום: רן דמבו | חיפה

חיפה

9 אוגוסט 2025

בני ברבש | במאי ומחזאי

אז אני רוצה להגיד לכם, לכל אלה שדואגים לחיילים ושרים לחיילים ומחזקים את החיילים ומופיעים בפני משפחות שכולות ובפני נכי צה"ל ומגיעים להלוויות ולשבועות ונורא דואגים לחטופים, ובאותה נשימה מסבירים לי שכשהמלחמה ניטשת וחיילים מסתערים ונופלים ומובלים בשקי גופות אל אתרי קבורתם וחבריהם מוטסים לחדרי הניתוחים, וההלומים מתאבדים או שוקעים למצבים קטטוניים – שבזמנים כאלה אסור לחתום על עצומות ואסור להיאבק בממשלת דמים מושחתת שפוטרת חלק גדול את ממצביעה מגיוס ושולחת את אחיהם למות על מטרות מפוקפקות, מטושטשות, שנויות במחלוקת עמוקה, נגועות בפשעי מלחמה... אסור להעביר ביקורת כי הממשלה החליטה להמשיך ולחשוף את חייליה לסכנות מיותרות.

אני רוצה להגיד לכם שגם אני, שלא ממלא אצטדיונים ולא מככב במדורי רכילות ואין לי טור בעיתון ולא פינה ברדיו או מושב בתוכניות הטלוויזיה והספרים שאני כותב נמכרים במאות ספורות ואולי באלפים בודדים – אני רוצה להגיד לכם שגם אני דואג לחיילים. אני דואג לשלום החיילים ולא למותם.

אני דואג לחייהם ולא לנפילתם על קידוש שמירת משרתו של נתניהו או הגשמת חזונו המשיחי של סטרוק רוטמן בן גביר וסמוטריץ. אני דואג לשלמותם הנפשית והמוסרית. אני דואג לשלום הוריהם, ילדיהם, נשותיהם ובעליהן.

אני יודע משהו על ג'יבליה ובית חנון ובית להיה ורפיח וסמטאות העיר העזה. נהרגו לי שם חיילים והרגתי מחבלים. (לא את אנשי החמאס. לא היה חמאס. היה אש"ף ואנחנו דאגנו לרדיקליזציה דתית ויצירת החמאס, כמו שבלבנון לא היה חיזבאללה אלא עמאל ואנחנו בהזיות האימפריליות של שרון ורפול הצמחנו את המפלצת הצפונית. אבל זה שייך לאופרה אחרת)

אני יודע משהו על מלחמות. ועל מלחמות התשה. ועל פשיטות וחדירות וקלחות ומבצעים ומארבים וגלגלות.

אני יודע להבדיל בין מלחמות הכרחיות – מלחמות אין ברירה לבין מלחמות "יש ברירה", ביטוי אומלל שהדביק בגין למלחמת לבנון הראשונה. אני יודע מה זה להיפצע. מה זה להשתקם. מה זה לגרור את עצמך אחרי השיקום חזרה לחטיבה כי כל המ"פים בגדוד 51 נהרגו והמח"ט ששכב איתך בבית החולים מסביר לך שאתה חייב לנטוש את האזרחות אליה יצאת ולחזור לגדוד. אין לך ברירה. אתה חייב לחזור לפחות לכמה שנים עד שהחטיבה תתאושש.

אני יודע מה זה לאבד חברים. המון חברים. שכבה שלמה שגולחה מתוך חיינו בתוך שלושה שבועות. ואני יודע מה זה ללוות אותם אל קבורתם ולהביט במשפחות המתרסקות לרסיסים. אני יודע מה זה לבקר משפחות שכולות שלא מתאוששות לעולם מהשבר הגדול. אני יודע מה זה להריח צלי שנשרף בתנור ולהיזכר בטנקיסט שעלה בלהבות או לשמוע צליל של צלחת נופלת ולהחוויר מבהלה. אני יודע שיש מלחמות קיום שמחייבות את הלוחמים להקריב את חייהם ואני יודע להבדיל מלחמות פוליטיות המובלות על ידי מנהיגים שבניהם ספונים במקלטים בטוחים בארץ ובחו"ל.

אני יודע שכשזמרים גדולים, המזדהים לגמרי עם השקפתי ונחרדים מהתהום אליו מובילה אותנו הממשלה, ממליצים לי לא לחתום על עצומות כשהחיילים נשלחים אל מותם המיותר, הם בעצם

דורשים ממני לוותר על זכות הזעקה. על זכות המחאה. על חופש הדיבור. בעצם גרוע מכך, הם פוטרם אותי מהחובה לזעוק, להתנגד, למחות, ולקדם את מטרותי מול אלו של ממשלה שפורעת את החוק, מקדשת את המוות, מפיצה רעל לכל עבר, מעמיקה את השחיתות ומובילה אותנו לאבדון.

הרי יש מקומות בעולם שזמרים, סופרים ודיסידנטים משלמים בחייהם על נכונותם לבטא התנגדות פומבית. אנחנו עוד נגיע גם למצב הזה אם ראש האופוזיציה והזמר הכי פופולרי בקרב הציבור המתקרא ליברלי יסתייגו ממני במקום לתמוך בי ובחבריי בכל הכוח. אבל חמור מכך הם מניפים למפרע דגל לבן מול כל החלטה עתידית של ממשלת הדמים. הם מעניקים לנתניהו את הנשק הכי יעיל לסיכול ההתנגדות לכל מהלך נפשע שעליו יחליט. הוא פשוט יצטרך לפתוח עוד חזית ולהחזיר עוד חללים לבתי הקברות הצבאיים.

או אז, כאשר ינקוט קיסר הרוע בצעד הציני לפירוק ההתנגדות וחבריי יעלו על הבריקדות ויחתמו על עצומות כדי למנוע את האסון, שוב נשמע את הטפותיהם של רכי הלבב וחסרי החוליות שיסבירו לנו שמלחמה. שאנחנו בוגדים במטרה המשותפת, שאחים. שביחד. צאו כבר מהמלכודת שטומן לכם רב הנוכלים. גייסו את האומץ להיאבק נגד מהלכים זורעי מוות בשורותינו, והמעמיקים את הזוועות שאנחנו מחוללים ברצועה.

עם כלביא לא קם רק כדי לשלוח את טייסיו להפציץ את איראן. הוא צריך לקום כלביא כשהממשלה שלו מפציצה את מורשתו ערכיו.

התעוררו!!!

התנגדו!!!

נ.ב. הביוגרפיה שלי לא מעניקה לי כל יתרון מוסרי וערכי על פני אלו השותפים לדעתי והם נטולי ביוגרפיה צבאית. הזכות והחובה האזרחית להביע דעה ולקדם מטרות פוליטיות ואידאיות חלה על כל אזרחית ואזרח יהיה אשר יהיה משא ומסע חייו.

פרופ' יניב רזנאי | אוניברסיטת רייכמן

זוכרים שפעם, בעידן שלפני 7 באוקטובר 2023, בכל פעם שאמרנו "הפיכה משטרית", נענינו בצקצוק וב"אוי אתם מגזימים", זו רק רפורמה שמרנית.

היום, ענינו ראות, לא מדובר לא ברפורמה ולא בשמרנות אלא בהפיכה משטרית אנרכיסטית שחותרת תחת כל נורמה דמוקרטית מוכרת.

ממשלה שלא מכירה בנשיא בית המשפט העליון הנבחר

ראש ממשלה נאשם בפלילים שמנסה להיפטר מהתובעת הראשית במשפטו

שר התקשורת, קרעי, מבזה צו של בג"ץ ועושה דין לעצמו

שר הבטחון כ"ץ לא מכניס את הרמטכ"ל ללשכה

ושר המשפטים, לוי, מחליף מנעולים בלשכה כדי שהיועצת המשפטית לממשלה לא תוכל להיכנס לעבוד

לכל מי שמקטין את אירוע המנעולים של לוי ואומר ש"זה גנון והתנהגות ילדותית" חשוב להבהיר שמדובר בהפרה בוטה של צו בג"ץ לפיו אין לפגוע במעמד היועצת המשפטית לממשלה וביחסי העבודה התקינים.

המהלכים האלה לקוחים מאותו ספר הוראות בדיוק של משטרים פופוליסטים.

זוכרים את הקריאה "יריב לוי, פה זה לא פולין?" בהפיכה המשטרית בפולין השלטון נהג בדיוק כך. אנשים הודחו באישון ליל ומשרדיהם ננעלו. ככה עשו לנשיאת בית המשפט העליון בפולין שלא ידעה אם יכניסו אותה למשרד אחרי שהדיחו אותה.

ככה נראית ומתנהגת הפיכה שלטונית - השתלטות עוינת על מוסדות המדינה.

המהלך של לוי הוא הרבה מעבר למהלך ילדותי. הוא המחשה אלימה למסר של הממשלה:

תתיישרו עם השלטון ותהיו נאמנים לנו או תודחו.

והמהלך זה מסוכן לא פחות מהמהלך החוקתי הצעקני של לוי ב-4 בינואר 2023, והוא יוביל את ישראל היישר לפוליטיקה קיסרית.

ואל תטעו – הכל קשור. ההפיכה המשטרית, הפקרת החטופים, הארכת המלחמה ודהירה לחוק השתלטות בעוד שהנטל על המשרתים בשירות המילואים ובסדיר כבד מנשוא.

הממשלה פועלת רק לשם הנצחת שלטונה ובניגוד מוחלטת לאינטרס הציבורי ולרצון הציבור.

אתמול בערב שמעתי בחדשות את "הקלטות חליוה". במקום לשמוע אותן, הייתי רוצה לקרוא את הדו"ח של ועדת החקירה הממלכתית, שהייתה כבר חייבת לקום ולעבוד מזמן.

אבל אין להם "אמון" בוועדת חקירה ממלכתית. כמו ש -
 אין להם "אמון" בשר הבטחון
 אין להם "אמון" בראש השב"כ
 אין להם "אמון" ברמטכ"ל
 אין להם "אמון" ביו"ר ועדת החוץ והבטחון
 אין להם "אמון" ביועצת המשפטית לממשלה
 אין להם "אמון" בנשיא בית המשפט העליון
 מישהו מאמין שיהיה להם "אמון" בוועדת הבחירות?

הרי ברור שהממשלה הזו, שאין בה אמון ציבורי מאז כינונה, תעשה הכל כדי לפגוע בתחרותיות ובהוגנות הבחירות. אנחנו לא נאפשר זאת!

אבל לא אמון הם מבקשים אלא נאמנות. נאמנות אישית, פרסונלית.

לא אמון, לא מקצועיות, ולא עצמאות. רק נאמנות. חותמות גומי שיאשר את כל הגחמות השלטוניות. וככה בדיוק מפרקים מדינה.

יש פה ממשלה שדוהרת לכאוס ובדרך לא בוחלת בשום אמצעי לרמוס ברגל גסה את מערכת המשפט, את שומרי הסף, את הכלכלה, את יחסי החוץ, את התקשורת החופשית, את צה"ל, השב"כ, המשטרה, החברה האזרחית, האקדמיה, ובקרוּב - גם את הבחירות החופשיות.

את הדהירה הזו אל התהום - חייבים לבלום.

ומחר - יום השיבוש וההשבתה, יתחיל התיקון.

מחר כולם חייבים להראות סולידאריות אנושית עם החטופים, לזעוק את זעקתם.

ולהגיד לממשלה: די!

צילום: אורי קורן | רחובות

681 ימים עברו ועדיין 50 חטופים וחטופה מצויים בעזה וממשלת ישראל מחבלת במודע ומתכוון בכל מאמץ להשיבם. 681 ימים עברו ואיש אינו רואה את סופה של המלחמה הנוראה בעזה. צריך לומר זאת בצורה ברורה: החלטתה של ממשלת ישראל להפקיר את החטופים ולא לסיים את המלחמה נובעת מרצונה לרצות פלגים משיחיים וקיצוניים המעידים בקול רם וברור על כוונתם לכבוש את רצועת עזה, לטרנספר את תושביה ולהקים בתוכה התנחלויות. עבור החבורה המשיחית הזו התקופה האיומה בה אנו נמצאים היא עידן של "נס". עבורם חיי אדם הם זולים, אמצעי למימוש הפנטזיות המטורפות שלהם, שלמענן הם מוכנים לזנוח את החטופים למותם, להקריב עוד ועוד חיילים ולגלות אדישות מזעזעת לסבלם של אלפים מתושבי עזה.

אנחנו כאן כדי להגיד בקול ברור וחד משמעי: די!! הטירוף המוחלט הזה חייב להיעצר! המלחמה האיומה הזו חייבת להיפסק עכשיו!

אנו דורשים את השבתם המיידית של כל החטופים הביתה, החיים לחיק משפחותיהם והמתים לקבורה. אנו דורשים את סיומה של המלחמה הנוראה הזו והשבתם של החיילים והחיילות, הבנים והבנות שלנו, הביתה למשפחותיהם הנטרפות מדאגה מזה שנתיים, ואנו דורשים שהפגיעה בתושבי עזה תפסק ושתתאפשר כניסה ראויה ומספקת של מזון וציוד רפואי לרצועה.

השבתה היום מסמנת שלב חדש במאבק, שלב בו המשק הישראלי כולו מגויס להשבת החטופים ולסיום המלחמה. כפעיל במחאת האקדמיה בישראל אני רוצה לומר בצורה הברורה ביותר: בכל יום בו תהיה שבתה האקדמיה תשבות! מאות ואלפי חברי הקהילה האקדמית יגדשו היום את הכיכרות בירושלים, בתל אביב, בחיפה ובבאר שבע. כך נעשה היום וכך ננהג בכל ימי ההשבתה הבאים. מעבר למחויבותנו החד משמעית להשבת החטופים ולסיום המלחמה אנחנו כאן משום שמוטלת עלינו חובה נוספת והיא הגנה ושמירה על מעמדה של האקדמיה הישראלית אל מול מאמצי המתמשכים של הממשלה להצר את צעדינו, לרדוף אותנו ולצייר אותנו, פעם אחר פעם, כבוגדים וכלא נאמנים.

אני רוצה לומר לממשלה הזו בקול הברור ביותר שיש: אנחנו לא מפחדים מכם. אנחנו, חברי וחברות האקדמיה הישראלית, נמשיך לצד כל גופי המחאה בישראל להאבק בממשלה הרעה והקטלנית הזו עד רדתה, עד שנחליף אותה באחת טובה וראויה ממנה.

לפני כמה ימים שלח שר חינוך יואב קיש מכתב לנשיאי האוניברסיטאות ובו דרישה לנקות את יום השבתה הזה משכרנו. אני רוצה לומר לך השר קיש בצורה הברורה ביותר: נקה כמה שבא לך, נקה יום, שבוע, חודש ושנה של משכורת ואנחנו לא נפסיק להאבק בך ובממשלת הדמים המשיחית והמטורפת לה מכרת את נשמתך.

בחתימת מכתבו אף הוסיף השר הנכבד בקשה: "מצופה ממערכת ההשכלה הגבוהה לרתום את משאביה להסברה בינלאומית ולחיזוק מעמדה של ישראל". גם אני כמו השר בעד חיזוק מעמדה של ישראל בעולם ולאור בקשתו אני מציע את המהלך הבא: החזירו את החטופים, סיימו את המלחמה, הפסיקו הפגיעה בתושבי עזה, החזירו את החיילים הביתה ואז תתפטרו כולכם, עד האחרון שבכם.

ברגע שכל זה יתרחש כבמטה קסם יתחזק מעמדה של ישראל.

אני רוצה לומר לכל מי שנמצא כאן היום: תודה רבה שבאתם! כל הכבוד שלא נתתם ליאוש לנהל אתכם, בואו ונצא ליום החשוב הזה: יש לנו חטופים להחזיר, מלחמה לעצור וממשלה להפיל.

כיכר החטופים

17 אוגוסט 2025

הנשבתה

פרופ' לעד מודריק | אוניברסיטת תל אביב

מציאות חיינו היא בלתי נתפסת. מי היה מאמין לפני שנתיים שישראל תדע אסון נורא כל כך, הנורא בתולדותיה? רובנו לא העלו תרחיש כזה על דעתם. מי היה מאמין ב-8.10.23 שנתניהו וממשלתו ישארו בתפקידם כאילו אין להם בדל אחריות לאסון הזה? אני בטח לא. מי היה מעלה על דעתו שכמעט שנתיים אחרי, עדיין יהיו 50 חטופים בעזה? שלדי אדם? ויותר מזה, שבתוך ישראל עצמה, שחינכה שנים שכל ישראל ערבים זה לזה, שקמה כדי שלעולם לא נראה יהודים מורעבים בשבי, יהיו כאלה שיבזו את משפחות החטופים ואת שורדי השבי, יתייחסו לסיפור כולו כאל טרגדיה פרטית של כמה משפחות, מטרד שמפריד בינינו לבין הניצחון המוחלט?

איך מה שקורה עכשיו בעזה עוזר להשיב את החטופים?...

ואיך יתכן שדווקא אנחנו, מכל העמים, נואשם בהרעבת עם אחר? בפשעי מלחמה? איפה חברת המופת שעבורה הגיעו לכאן יהודים מכל קצוות תבל, מזרח ומערב? מי היה מאמין שערכי מגילת העצמאות הפכו למרמס? שיהיה קמפיין ממשלתי מסודר נגד מוסדות המדינה? שהמילה מצויות תהפוך למילת גנאי? שסולידריות תהפוך לעניין פוליטי? שהממשלה תעסוק במתן פטור גורף לעשרות אלפי חרדים, בעוד שעשרות אלפי מילואימניקים ישרתו מאות ימים. איך זה יכול להיות שבעוד שהחיילים והחיילות שלנו מתים בעזה, וישראל הופכת בהדרגה למדינה מצורעת כך שגם גדולי התומכים שלנו כבר לא יכולים לעמוד מנגד – הממשלה שלנו עסוקה בחשבונות פוליטיים, ובהמשך הדהירה לעבר ההפיכה המשטרית? כשכולנו עדיין רואים לנגד עינינו את המראות הנוראיים של רום ואביתר, שר המשפטים נועל את היועצת המשפטית מחוץ ללשכתה ושר הביטחון מסרב להכניס את הרמטכ"ל לפגישה. כאילו לא ראינו כבר מה קורה כשראש ממשלה מסרב להיפגש עם רמטכ"ל – חודשיים וחצי לפני שבעה באוקטובר.

אני מסתכלת על כל זה, ולא מאמינה. מה קרה לנו?

אני אגיד לכם מה קרה. אובדן הסולידריות וסימון משפחות החטופים לאויב העם הם תוצאה של קמפיין מכוון. סימון כל שמאלני כאויב היא אסטרטגיה ארוכת שנים של ראש הממשלה, שהתחילה בפליטת הפה, לכאורה, על השמאלנים ששכחו מה זה להיות יהודים – כבר לפני 18 שנה! הוא משגשג כשאנחנו שונאים אחד את השני. ממשלתו רוצה להטריל אותנו, כדי שנתייאש ונשב בבית. הרבה יותר קל למשול בעם של מיואשים.

אבל יש לי חדשות בשבילם: אנחנו לא מתייאשים. זו המורשת שלנו: עם של משוגעים שלא מוותר כשקשה. כאשר יענונו כן נפרוץ. כבר שנתיים אנחנו נלחמים, ואין לנו כוונה להפסיק עכשיו. את ההפיכה המשטרית הרי הצלחנו לעצור. אז נדבר בשם החטופים – כי לממשלה לא אכפת מהם. נצא נגד מה שנעשה בשמנו בעזה, ונגד הזלזול הבוטה בחיי אדם של שני העמים. אין לנו ברירה אחרת. נמשיך להפגין, נזעק את האמת בפני מי שמנסה להחביא אותה, נעשה כל מה שלא ידינו לעשות. לא נשתוק. נשבות. נפגין. עד שהם יחזרו, עד שתפקח את עיניה.

צילום: ELAN | תל אביב

צילום: יהודה ברגשטין | תל אביב

כיכר החטופים

17 אוגוסט 2025

הנשבות

פרופ' דניאל חיימוביץ | נשיא אוניברסיטת בן גוריון בנגב

חברים יקרים,

כבר כמעט 90 שבועות שאני מגיע לכאן, שבוע אחר שבוע, כאדם פרטי, כאזרח, כמו מאות אלפי אחרים, כדי להזדהות, לבכות, לצעוק.

ההחלטה להגיע ולדבר כאן הערב, כנשיא אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, הייתה ההחלטה הנכונה, והראויה שיכולתי לקבל, מפני שהיא נבעה ממקום עמוק ואישי.

מקום של מוסר ומצפון, המקום של הערכים שמגדירים אותנו כבני אדם וכיהודים. מצוות פדיון שבויים, היא מהמצוות החשובות ביותר ביהדות. והערך של ערבות הדדית, מלווה כל פעולה שלנו באוניברסיטת בן-גוריון מאז השבעה באוקטובר.

מאז היום השחור הזה, מאה ושבעה עשר מבני קהילת אוניברסיטת בן-גוריון נרצחו ונהרגו. עשרה מהם נחטפו. שלושה עדיין נמצאים במנהרות בעזה. גם הערב.

במרץ האחרון, כל ראשי האוניברסיטאות והמכללות בישראל חתמו על מכתב לראש הממשלה. אמרנו בצורה ברורה: על הממשלה להשלים את ההסכם ולהחזיר את כולם, את החיים לשיקום, ואת החללים לקבורה.

זו לא הייתה טענה פוליטית, זו הייתה קביעה מוסרית ומצפונית. לצערי הרב, ראש הממשלה לא הקשיב אז, והוא ממשיך שלא להקשיב.

לכן אני אומר כאן שוב: על הממשלה להכריז שהיא מוכנה לסיים את המלחמה כדי להחזיר את כל החטופים. כל יום שעובר מסכן את חייהם, את חיי החיילים, את חיי האזרחים.

באקדמיה אנחנו יודעים מה היא הקרבה. בנוסף לאלו שנפלו במהלך השנתיים האחרונות, סטודנטים רבים שירתו ומשרתים 300 ואף 400 ימים במילואים. ועכשיו, שמענו שחמישה גדודי מילואים נקראו לכבוש את העיר עזה, רבים מהם סטודנטים שלנו. הם יחמיצו עוד מאות ימי לימודים, תוך כדי שהם מסכנים את חייהם. ועבור מה? כפי שאמר ג'ון קרי בסנאט האמריקאי בשנת 1971, במלחמה אחרת שלא נגמרה:

"איך אתה יכול לבקש מאדם להיות האחרון למות על מזבח "טעות"?"

חשוב לי להוסיף שיש לי הערכה רבה להחלטה שקיבלה התאחדות הסטודנטים הארצית, להצטרף לשביתה. מעבר למעשה המוסרי עצמו, הרי שבכך דור העתיד של מדינת ישראל, מסמן את רצונותיו, ואת הכיוון בו יש ללכת.

הם שהקריבו כל כך הרבה מאז השבעה באוקטובר, מבינים שאת המבנים שנפגעו אפשר אפשר לבנות מחדש. אבל את החיים שנגדעו, אי אפשר להחזיר. את אלו שעדיין במנהרות, אסור לנו, פשוט אסור לנו, להשאיר מאחור. בואו נחזיר אותם הביתה. את כולם. עכשיו.

תודה

מימדי האסון של טבח השבעה באוקטובר היו בלתי נתפסים. רבים מאיתנו חיפשו נתיב לכאב ולמבוכה דרך שמות פרטיים ופנים שהכרנו מחיינו האישיים, או שהתחלנו להכיר אז. הרשו לי לספר לכם שהייתי חבר קיבוץ נירים מעל עשרים שנה, מאז הגעתי לארץ, ותמיד הרגשתי מחובר בכל נימי נפשי לאזור כולו. לכן, השמות והסיפורים האישיים של רבים מקורבנות הטבח ושל החטופים ובני המשפחות, היו עבורי בעלי משמעות וחיבור אישי עמוק. ואחרי כמעט 700 יום של סבל, ותחושת הפקרה שרק הולכת ומתעצמת, הקשר האישי הזה התרחב והעמיק, עד כי כל החטופים והסיפורים שלהם הפכו לחלק מחיינו.

אי אפשר לשמוע היום נגינת פסנתר מבלי לחשוב מיד על אלון אהל מנגן יצירה של דביסי; אי אפשר לשמוע רשמים על טיול של חבר בנפאל מבלי לחשוב מיד על הכפר קאנצ'נפור, שממנו הגיע ביפין ג'ושי, שנחטף מעלומים. אי אפשר להפסיק לחשוב על מצבו הבריאותי והמאבק ההירואי של טל קופרשטיין, אביו של בר החטוף ... ואלה רק שלוש דוגמאות שכולנו מכירים ומזדהים איתן באופן אישי. הרשימה ארוכה, התמונות והעדויות חריפות, והן ידועות לכולנו לפרטיהן.

דעו לכן, משפחות יקרות: את שמות יקיריכם אנחנו חוזרים ומזכירים, ביחד עם קריאה לשחרורם, לא רק מתחת לגשר מדי מוצ"ש, אלא גם בכל המוסדות להשכלה גבוהה, ובתוך כך האוניברסיטה הפתוחה, שעובדיה הצטרפו בהמוניהם היום. אנו מקיימים לעיתים קרובות בקמפוס שלנו עצרות שנועדו לקרוא בשמם, ולהיזכר בכל אחד מהם. אין טקס, אירוע או כנס אקדמי, שחובתנו להזדהות אתכם נעדרת בהם.

גם היום אנחנו ניצבים כאן מתוך הזדהות עם מצוקת המשפחות, ועם קריאה שבוקעת מעומק הנשמה, לממשלה ולעומד בראשה, לעשות כל מאמץ לסיום מיידי של מלחמה חסרת התכלית, ולקידום הסדר להחזרה מהירה של כל החטופים והחללים.

גורמים שמלבים את השיח הציבורי האלים ומעמיקים את שסעים, כולל בממשלה ובכנסת, טופלים על המשפחות האשמות מרושעות, והופכים אותן למטרה לקללות, הכפשות ולעיתים גם תקיפה פיזית. לא מקרה הוא שאותם גורמים מפנים את חציהם המורעלים גם כלפי האוניברסיטאות, בשל עמידתן העיקשת לצד השיח הביקורתי ולצד המשפחות. עד כדי כך מגיעה ההסתה, שהיא מי שמצא לנכון לשמוח ולצהל-תוך חילול שם שמיי-על ההרס הגדול שספג אחד המוסדות המפוארים של המדע בישראל ובעולם, מבלי שאף שר בממשלה יחשוב כי חובתו לגנות בפומבי ובאופן נחרץ דברי הבל מהסוג הזה ולמתן את השיח.

לא יהיה ריפוי לחברה הישראלית כל עוד נמשכת הפקרת החטופים, החללים והמשפחות, ואין עתיד למדינה מבלי חיזוק אמיתי של החינוך, המדע, חיי הרוח, וההשכלה הגבוהה בכלל.

משפחות יקרות: שלא יהיה לכם כל ספק - אתם לא לבד, אנחנו תמיד איתכם!

צילום: מירי פורת | חיפה

צילום: גבריאל מלצר | דרום השחון

17 אוגוסט 2025

השבתה

פרופ' אבישי גלים | מכון ויצמן למדע

הנה מה שאמר ראש ממשלתנו, בנימין נתניהו, היום, על רקע המחאות הנרחבות הקוראות לסיום המלחמה והשבת החטופים: "אלה שקוראים היום לסיום המלחמה ללא הכרעת החמאס, לא רק שמקשיחים את עמדת החמאס ומרחיקים את שחרור חטופינו, הם גם מבטיחים שזוועות ה-7 באוקטובר יחזרו על עצמן שוב ושוב ושבינו ובנותינו יצטרכו להלחם שוב ושוב במלחמת אין קץ."

בכך נחצה גבול חדש של רשעות, בריחה מאחריות ומניפולציה של הציבור בישראל. מה שיכול היה למנוע את זוועות ה-7 באוקטובר מלכתחילה היה לא להרשות לגידולי פרא מפלצתיים כמו החמאס וחזבאללה לגדול ללא בקרה ורסן על גבולותינו, ובטח ובטח לא לסייע לחמאס "הנכס" להתעצם באמצעות הזרמה של מיליארדי דולארים מקטאר. עוד נדרש היה לדאוג שכוחות צבא ההגנה לישראל ערוכים על הגבול בצורה מספקת למנוע התקפה רצחנית דרכו ומעליו. ולאחר ההתקפה, נדרש כבר מזמן להקים ועדת חקירה ממלכתית על מנת למנוע את המחדלים שאפשרו את זוועות ה-7 באוקטובר. כל שלושת הדרישות הללו (מניעת התעצמות חמאס, אבטחת הגבול וחקירת המחדלים) היו ועודם באחריותו של "מר בטחון" "מגן העם היהודי" מר בנימין נתניהו – שהתרשל באופן קיצוני במילוי חובתו.

וכעת, במקום להודות באחריות זו ולהתפטר מתפקידו, מטיל ראש הממשלה את האחריות למניעת חזרה על זוועות ה-7 באוקטובר על מי? על העם כולו. לדעת נתניהו וממשלתו על מנת להגיע לניצחון המוחלט על חמאס, אין ברירה אלא להקריב את חייהם למוות בעיניים של 20 אזרחים וחיילים חטופים, ולהסתכן בהעלמות עוד 30 חללים חטופים לנצח. ואם העם – אני ואתם – לא יתנהג יפה ובצייתנות ויצא לרחובות למחות על ההחלטה להקריב למולך ההתיישבות בעזה את החטופים ואת ילדינו החיילים – ובכן, או אז נגזר על כולנו שיתרחשו שוב ושוב זוועות ה-7 באוקטובר. לנתניהו וממשלתו ולצבא ההגנה של כולנו, אין כנראה את היכולת למנוע את אותן זוועות עתידיות. מה שכן, בנינו ובנותינו (אבל לא ילדיו של מר נתניהו, חלילה, או של מרבית שרי ממשלתו) ייאלצו להמשיך למות במלחמת הנצח.

זהו המסר של מנהיגנו ביום זה: או שתשתקו ולא תעזו למחות, או שתופקרו למוות, חטיפה ועינויים בידי החמאס, שוב ושוב, וילדיכם ידונו לשרת בצבא הנלחם לעולמי עד.

אני מסרב לקבל זאת. דבריו של נתניהו מעידים כאלף עדים על כך שאינו כשיר עוד לשרת אפילו יום אחד כראש ממשלה. אנו זקוקים לממשלה שהיא, והעומד בראשה, יכולים למנוע אסונות חוזרות גם אם הציבור אינו מתיישר לפי רצונם, כן, ואפילו מפגין בכבישים ובככרות. אנו זקוקים לממשלה שתדע להפעיל את כוחו של צה"ל, על חייליו וקציניו המסורים והמוכשרים, על מנת להגיע להסכם בו ישוחררו החטופים ולאחריו ימשיכו חיילי צה"ל לאבטח את גבולותינו כולם ולדאוג שזוועות ה-7 באוקטובר, מחדל נתניהו, לא יחזרו על עצמן שוב.

בעיני אין יותר ספק שנתניהו, שרי ממשלתו וחברי הקואליציה שלו, שמתייחסים לציבור שמפגין נגד מלחמת הנצח, בעד שחרור החטופים וקורא להחלפת הממשלה כעת, כסייענים של החמאס – כטרוריסטים מסוכנים – הפכו בעצמם לחמאס הפנימי שלנו, לג'יהאד היהודי. זו ממשלה שקמה עלינו לכלותנו. אנחנו חייבים להתנגד לכך ועכשיו, בתקיפות ובעקשנות, בלי לוותר ובלי להתפשר, בכבישים ובצמתים, לא נותרה לנו ברירה. הפעמונים מצלצלים במלוא העוצמה – עבורנו.

צילומים: פאולינה פטימר | תל אביב

זכרון ואמת

אומות, קהילות ויחידים, צריכות לזכור אך הן גם צריכות לדעת לשכוח. הם צריכות לשכוח שכן לעיתים שכחה היא חלק מן השיקום. באמצעותה ניתן לאחות חלקים מפצעי החברה והנפש.

אנחנו אבל לא נמצאים בשלב השיקום, אנחנו במאבק, ועכשיו זה הזמן לזכור ולהזכיר מספר אמיתות פשוטות שממשלת ה-7 באוקטובר, ממשלת הזוועות שדגל שחור מתנוסס מעליה, מבקשת להשכיח כדי לבנות נרטיב חלופי לאירועי הדמים.

כאן ראוי בראש ובראשונה להזכיר שהמחדל מאז ה-7 באוקטובר הוא עוד יותר גדול מיום המחדל עצמו.

ממשלת הדמים רצתה ורוצה למחוק את החטופים כדי שפשעה יוסתר מאחורי ניצחון מוחלט מדומיין.

הממשלה מבקשת גם להשכיח ולהסתיר את פשעי המלחמה בעזה ומסרבת להכניס כל תקשורת זרה כדי שזו חלילה תספר לנו ולעולם את האמת. אמת מרה שרק מכחישי פשעים מסוגלים שלא להכיר בה.

כעת הממשלה מבקשת אפילו לכבוש את עזה כדי להחריב את מה שנותר שם ואת מה שנותר פה.

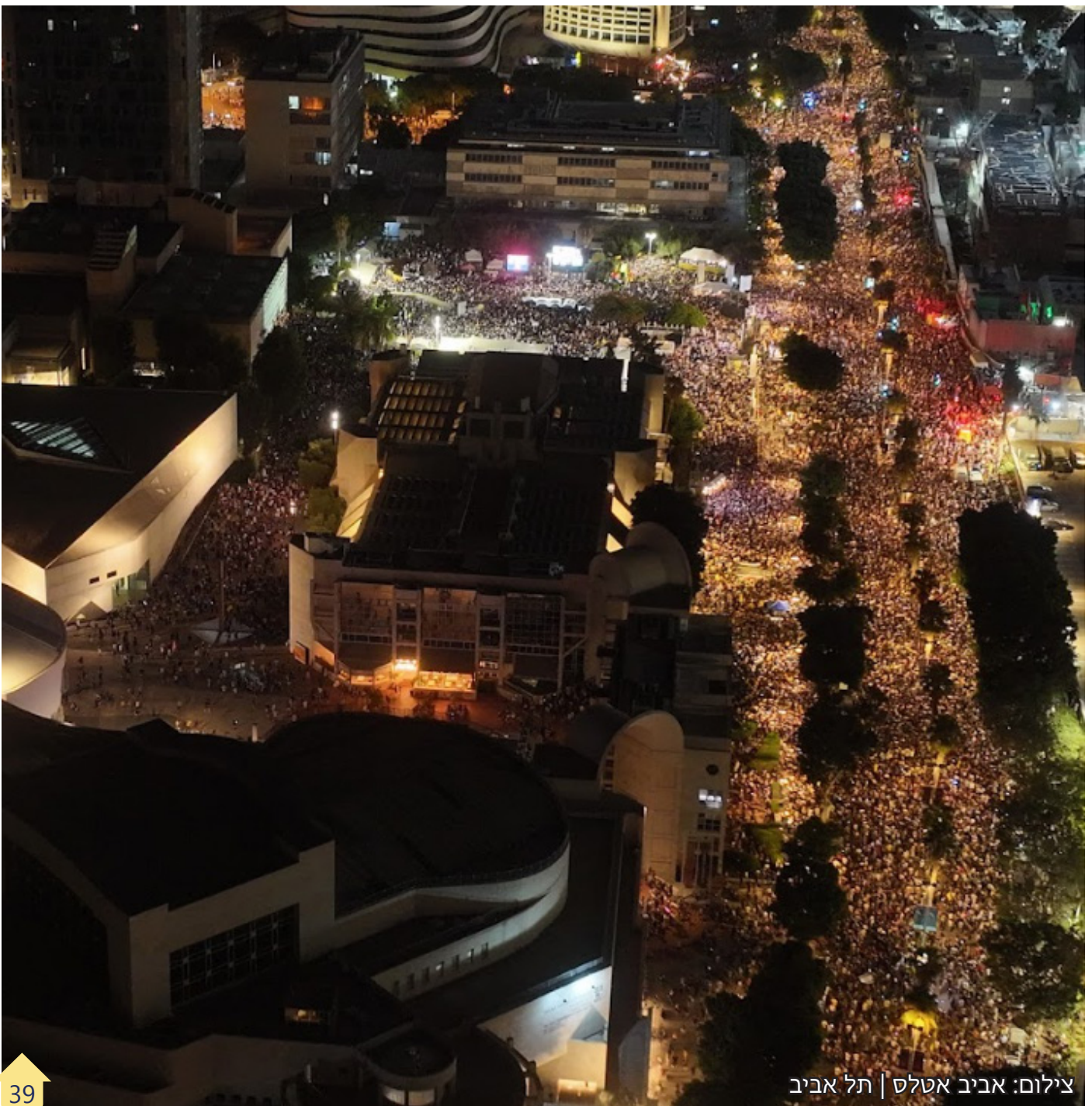
כל זאת הממשלה עושה כי היא מבקשת שנשכח ונמשיך בשגרת מלחמת "תקומת המנדטים" שנועדה להשאיר את ביבי בשלטון.

להזכיר ולזכור את האמת זו פעולה של תקווה שאמנם יש בה הרבה כאב אך היא מציבה בפנינו את העמוד שלפני המחנה ואת התיקון שאנו מבקשים. באמצעות הזיכרון אנחנו נלחמים על אמת שכולנו מכירים בה, את האמת של ה-7 באוקטובר, את אמת ההפקרה, את האמת שביבי מימן את החמאס מתוך רצון להחליש את הרשות, את העדויות שקטאר מימנה לכאורה את יועציו הקרובים, ובעיקר את האמת שלא מספיק מכירים בה כולל בחלק מן המחנה הליברלי של הציבור הישראלי. אותה אמת, שזורה ב-1967 ואף קודם לכן ולפיה מדינת ישראל לא תוכל להמשיך ולהתקיים כל עוד אנחנו נסרב להכיר בכך שחיים פה לצידנו שבעה מיליון פלסטינים שמתוכם קרוב לחמישה וחצי מיליון הם נטולי זכויות.

הרצון להשכיח ולהבנות נרטיב אחר, נועד ביסודו להתמודד עם אותה אמת מן העבר שמעצבת את חיינו עד היום.

אין כאן תקומה וחיים ללא פתרון הסכסוך. הממשלה רוצה אדמה ולא חיים ולכן הם אינם מחזירים את החטופים שכן בכך תיאלץ ממשלת הדמים להכיר לא רק בפשעה שלה אלא בכך שהפתרון היחיד לסכסוך הוא בפשרה.

הדרך הראשונה לפשרה הוא בשחרור החטופים שזהו לא רק הצו המוסרי הנכון אלא גם המעשה המדיני הנכון שיכול לחלץ אותנו לעבר נתיב אחר שיש בו תקווה ותיקון. נתיב שבסופו אולי גם נצליח לשכוח.

פרופ' אלישבע באומגרטן | האוניברסיטה הבערית בירושלים

בשנות החמישים, כתב המשורר אמיר גלבוע את השיר "שיר בבקר בבקר".

אני מצטטת: פתאום קם אדם בבקר ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ללכת. ולכל הנפגש בדרכו קורא הוא שלום.

חשבתי על השיר הזה לפני כשבועיים כשקראתי מאמר שכתבה רייצ'ל גולדברג, אימו של הירש גולדברג-פולין שנרצח בשבי החמאס לפני כמעט שנה בדיוק. רייצ'ל תבעה מהמנהיגים החשובים שמקבלים החלטות ומשחקים בחיים שלנו, להחזיר לנו את אהובינו ולסיים את המלחמה. היא תבעה מהממשלה הרעה שלנו, וגם ממנהיגי העולם כולם, מאותו קומץ גברים שקובעים את גורלנו, להשיב לנו את החטופים המורעבים והסובלים והיא גם דרשה שמיליוני העזתים החפים מפשע יזכו לאוכל, ולקיום בכבוד.

לעומת דרישתה העיקשת והמוסרית של רייצ'ל, שהיא גם הבקשה של כולנו, ב 681 הימים האחרונים, ועוד לפני כן בשנת המהפכה המשפטית, הפוליטיקאים בקואליציה הרבו לפנות אלינו בדרישות, וביניהן דרישה לאחדות העם. במבט לאחור, נדמה שאנחנו, אזרחי מדינת ישראל הקטנים, הוכחנו ערבות הדדית, מחויבות ונתינה אינסופית. מי שלא הוכיח שום אחדות הם אותם המנהיגים המציגים את עצמם כיודעי כל, זורעים הרס מבפנים ומבחוץ.

יותר מ 80 אחוז מהעם מאוחדים ברצון לסיים את המלחמה ולהחזיר את החטופים. ולנו אתם מטיפים על אחדות?

אתם, פוליטיקאים שמתיימרים להנהיג אך בפועל מפלגים, ומסיתים, ומעודדים השתמטות? אתם שלא לקחתם אחריות אפילו לרגע? אתם, שהייתם יכולים להחזיר את כל החטופים כבר כל כך הרבה פעמים ועשיתם הכל למסמס כל עסקה?

רייצ'ל גולדברג דברה על עצמה ועלינו כעל אנשים קטנים. כהיסטוריונית אני יודעת שאנשים קטנים הם אלה שעושים היסטוריה. ואולי בכלל אין כזה דבר, אדם קטן. זו מהות הדמוקרטיה שכל אזרח נספר, וגם עיקרון יהודי, שכל אדם הוא עולם ומלואו. כל אחת מאתנו, כמו כל אחד מהחטופים, כמו כל אחד מהאנשים שהקריבו את חייהם למען כולנו במלחמה, וכמו כל איש, אשה וילד בעזה, כל אחד הוא עולם ומלואו. אנחנו עולמות רבים, לא אחידים, גאים גם בשוני וגם בשותפות. אך אנחנו מאוחדים! מאוחדים ברצון לסיים את המלחמה הארוכה הזו שמזמן כבר איננה מלחמה שמגנה על חטופינו, על חיילינו, על כולנו בצורה כלשהי; אנו מאוחדות בכך שאנחנו מבינות את האחריות שיש למדינה כלפי אזרחיה, כלפי האזרחים והחיילים החטופים שנמצאים בגיהנום כבר 681 יום.

"פתאום קם אדם בבקר ומרגיש שהוא עם ומתחיל ללכת ולכל הנפגש בדרכו קורא הוא שלום."

היום המדינה עוצרת, עוצרת כדי לקום. עוצרת כדי להביא את אחינו ואחותנו הביתה בהסכם עכשיו. אנחנו קוראים מכאן להחזרת כולם בפעימה אחת, בהסכם עכשיו. קוראות מכאן די! קוראות מכאן לסיום המלחמה, להפסקת ההרעבה, לעצירת כל הפרעות המתרחשות יום יום בשטחים. העם בישראל בוחר בחיים. אנחנו רוצים להשתקם, לבנות מחדש, לקום, ולכל הנפגש בדרכנו נקרא לשלום ונעשה טוב.

השבתה

ד"ר דפנה שפט | פסיכיאטרית

בעצם, יש רק שתי שאלות. השאלה הראשונה, האם אנחנו מוכנים להכיר במציאות. האם אנחנו מוכנים להביט באמת להביט בחטופים, בסרטונים של אביתר ורום, או שאנחנו מעדיפים להסיט מבט, כדי לישון טוב בלילה. האם אנחנו מוכנים להסתכל על המחיר של המשך המלחמה – החטופים שיהרגו, הגופות שיעלמו, החיילים שיפצעו וימותו, העזתיים הבלתי מעורבים – ויש כאלו – שירעבו ויהרגו – או שנסתכל ונאמר שזו תקופה של נס. עצם העובדה שאנחנו כאן באולם, ומוכנים לשמוע גם אם הלב נשבר – זה אומר שבחרנו נכון.

זה לא מפתיע, זה האלף בית של רפואה – based evidence. להסתכל באומץ על העובדות.

השאלה השנייה, והבאמת מעניינת, זה מה עושים עם זה. ויש כאן צומת. האם אני מתייאש, מוותרת, נכנסת לקבוצות רילוקיישן (יש רגעים כאלה) – או שאני נלחם על החיים. וכרופאים, הבחירה בין ויתור למלחמה על החיים אמורה להיות no brainer. עוד לא ראיתי את הכירורגית בחדר מיון, שמול פצוע קשה בתאונת דרכים אומרת – טוב, זה מסובך מדי. תעזבו אותו. את הפנימאי שאומר – זה חידק טורף, הלך עליו, בלי אנטיביוטיקה. זה לא האתוס שלנו. עד שיש קו ישר – ובחלק מהמקצועות גם אחרי – אנחנו נלחמים על החיים. אם אנחנו לא נלחם, איזה רופאים אנחנו? מה אנחנו שווים? כלום ושום דבר!

עכשיו אני מדברת כאילו ראיתי פצוע או חולה בעשרים שנה האחרונות – אני פסיכיאטרית, אין לי אפילו חלוק, רק מפתחות. אבל יש לי פור אחד עליכם. כי 15 שנה אני פסיכיאטרית של הזקנה, פסיכוגריאטרית, מה שאומר שאני זכיתי לטפל בניצולי השואה הבוגרים האחרונים. אלו שיצאו מהמחנות 40 ק"ג. כמו אביתר. רק שאני ראיתי אותם בגיל 90 באים אלי עם הילדים שלהם, הנכדים שלהם, אחרי שהם בנו חיים, בנו את המדינה הזאת. אז כשאני רואה את אביתר, מעבר לבעתה, אני רואה גם את הנכדים שלו, ואת כל הדברים שהוא יוכל לעשות בחיים, אם הוא רק ישרוד ויגיע אלינו. למטופלים שלי לא חיכה כלום בחוץ, לא משפחה, לא מדינה. ולחטופים מחכות משפחות אוהבות, מדינה שלמה, לחטופים אתם מחכים, רק שיוחזרו ונתנפל עליהם עם כל מה שיש לנו.

אבל אנחנו לא יכולים רק לשבת ולחכות בחיבוק ידיים. אנחנו צריכים להלחם כדי שיגיעו. רפואה פרואקטיבית, לא ריאקטיבית. ואנחנו צריכים להלחם על החיילים שעדיין לא נכנסו, או נכנסו שוב, או ושוב לעזה, לפני שהם הופכים להותר לפרסום, כי הרפואה הכי טובה, היא רפואה מונעת. ואני רוצה לראות גם את הנכדים שלהם. ולא רק על החטופים, ולא רק על החיילים – על עצמנו אנחנו צריכים להלחם. ועל כל האזרחים במדינה, על הדכאון והחרדה והפציעה המוסרית, והאובדנות – כל המחירים של המלחמה שנמשכת ושל הפקרת החטפים, הפקרה שנוגדת את הערכים הכי בסיסים של רפואה ושל ישראל – ערבות הדדית וקדושת החיים.

עד עכשיו הלכנו להפגנות, עצרות, צעדות, דיברנו בוועדות בכנסת, העברנו בבואו הרצאות לציבור. היום אנחנו עוצרים את החיים. מה זה בדיוק אומר? מה זה להלחם מעכשיו? אני לא בטוחה. על זה הדיון שיגיע. אבל לגבי שתי השאלות, אני בטוחה בתשובות. האם אנחנו מוכנים להביט במציאות? כן. מציאות של הפקרה, ושל סכנה מיידית למדינה. ומה אנחנו עושים מול המציאות הזו? מתייצבים ונלחמים!

אני רוצה להודות למשפחות – לא שהן הסכימו שנצטרף למאבק שלהן, אלא שהן הצטרפו למאבק שלנו. כי המאבק להחזרת החטופים הוא לא שלהן – הוא של כולנו. זה עלינו. ותודה לכם שהגעתם היום. המשיכו להאבק!

צילום: יהודה ברגשטיין | תל אביב

צילום: אדר איל | תל אביב

פרופ' שגיא שניר | אוניברסיטת חיפה

לפני שנתיים בדיוק נשאתי כאן נאום, נאום ביקורת על ההפיכה המשטרית, על פוליטיזציה באקדמיה.

כמה תמימים היינו אז...

הרחובות היו מלאי מפגינים, דובר אחד לפני, פרופסור דן סימון מ-USC אף טען, ובצדק, שבזכות נתניהו חלק עצום בעם, שנרדם בשמירה, פתאום קם, גילה את כוחו ואת צדקת הדרך. אצלי לפחות היתה ממש הרגשה של אופוריה, כבר חיכיתי לחזור לארץ לקחת חלק בהפגנות.

במסגרת תפקידי, נשיא האגודה הארצית לביולוגיה חישובית, גוף שמאחד חוקרים, ז"א מרצים וסטודנטים, בהווה ובעבר, שהם חזית המחקר והפיתוח של חלק עצום של תעשיית ההיטק הישראלית, ניסחתי קריאה לכלל חברי אגודה שאנחנו קוראים לממשלה לעצור את צעדי החקיקה האנטי-דמוקרטית משלושה מניעים עיקריים של פגיעה אנושה בעתיד המחקר הביו-רפואי בארץ: חזרת מדענים מחו"ל, עצירת קרנות מחקר ושיתופי פעולה עם חוקרים ישראלים, ועצירת השקעות זרות בהיטק הישראלי. את המייל שלחתי לאישור לאנשי הועדה ב-19:06 (כן, כן...), בבוקר ה-7/10/2023 ויצאתי לאימון שחייה בים בחוף בצת... ב-9 בבוקר קיבלתי מייל תגובה ראשון ואחרון מנציגתנו באוניברסיטת בן גוריון בנגב: "כן, רעיון מצויין..."

מי היה מאמין לאן הגענו במשך אותן שנתיים.

ממשלה חסרת כישורים ונסיון, שיכורת כח מאיזה רוב מגוון בכנסת, מתעלמת מכל האזהרות שניתנו לה, ובעיקר מהשסע בעם. אני לא מומחה צבאי או מדיני ולא רוצה להתייחס לכל היבט של אסון 7 באוק' או של המלחמה בעקבותיו. ולכן אגע רק בהיבטים מוסריים שגם בהם אני מומחה ואנסה לשקף את ההרגשה בארץ.

אנחנו מתקרבים במהירות לשנתיים מהאסון. מי היה מאמין, שממשלה שכשלה באופן כל כך נחרץ וברור, שלא תפקדה לחלוטין מיד אחרי האסון הרשום על שמה, שזייפה פרוטוקולים של ישיבות, שלא לקחה אחריות על שום כשל הקשור באסון, ובמיוחד לא תמכה בדבר בעשרות ואולי גם מאות אלפי הנפגעים מכשליה; מי היה מאמין שממשלה כזו עוד תשרוד. מה זה מקרין ביחס לרמתה המוסרית עלינו האזרחים.

אתיחס בעיקר לשלוש נקודות

1. רוצה לדעת אמא למה בנה נרצח במסיבה, אבא רוצה לדעת למה ביתו הופקרה בבסיס בו שירתה. הסירוב למנות ועדת חקירה ממלכתית הוא אגרוף בפני אותם אזרחים שמרגישים כל כך פגועים. ומדובר על עשרות ומאות אלפים שנפגעו.
 2. היחס לחטופים ולמשפחותיהם הוא מהמבזים ביותר שניתן להעלות על הדעת. לולא התמיכה מהציבור הם היו נעזבים לנפשם. זה כמובן כולל את הנסיונות ל(אי) שחרורם של החטופים עצמם. גם בנושא הזה אנחנו באגודה שלחנו הבעת עמדה.
 3. ולבסוף, התארכות המלחמה, הפגיעה האיומה באזרחים לא מעורבים, התדרדרות חדה ברמה המוסרית של צהל עם גילויי ונדליזם. חיילים נהרגים ללא שום מטרה אך ורק כדי להמשיך את מצב המלחמה המקנה להנהגה "הצדקה" בכשלונה בכל היבט שהוא. סיסמאות ריקות כגון "הניצחון המוחלט", "ביחד ננצח" נזרקות לאויר כדי לטשטש את חוסר התכנית והיעדים.
- אני לא רוצה לפרט על כל אותן הנקודות שציינתי או לרדת לפרטים ביחס אליהן, אבל כל אחת מהן פוגעת בנושאות בתלכיד החברתי והמוסרי של העם היושב בארץ, שהוא הסוד האמיתי לשרידותה של ישראל בכל המשברים. אני גם לא רוצה לציין את ההשלכות הנובעות משלושת הנקודות שציינתי, כגון נידוי ישראל ומדענים ישראלים בקהילות מדעיות (אני עצמי חוויתי את זה, ממש בעומדי בהפגנה בירושלים למען גיוס שווה...). אלו הם הנזקים עצמם, הלכידות בעם, ורמתו המוסרית שהם האסון הגדול של הממשלה המנותקת הזו שממשיכה לחגוג ולהתעלם מהעם המותש הזה ומהמצבים אליו הוא נקלע באשמתה שלה.

קודם כל אני רוצה להודות למארגנות – ולכם! אתם שממשיכים להפגין. למרות הקושי, החום, ההתשה, והתחושה שהממשלה הזאת איבדה כל רסן. כל בוקר אנחנו קמים לעוד החלטות ומעשים מקוממים של ממשלה. לכן, אני רוצה לדבר איתכם קצת על התמונה הגדולה. אני רוצה להצביע על חוט מקשר שמחבר בין בליל מעשיה הנלוצים של הממשלה. אני רוצה לדבר על חובת האמון שחבה המדינה – ובפרט הממשלה – כלפי כלל אזרחיה. ובהמשך, אדבר על חובת האמון המוגברת של הממשלה כלפיה חייליה.

נחזור לבסיס: הדמוקרטיה המודרנית צמחה כתגובת נגד לשלטון מלוכני-אבסולוטי, שבמסגרתו השליט השתמש במשאבי המדינה כרכושו הפרטי, בהסתמך על התפיסה כי "המדינה היא המלך" ולפיכך לא תיתכן כל מגבלה על החלטותיו.

גישה זו אפשרה ניצול לרעה של הסמכות השלטונית לקידום מהלכים שנועדו (1) להנציח את כוחו של השלטון (2) היטיבו רק עם מיעוט קטן באוכלוסייה שהשלטון חפץ ביקרו. למשל, בצרפת $1789 = 28$ מיליון תושבים; 130 אלף = כמורה (0.5%); 400 אלף = אצולה (1.5%). כלומר רק 2% נהנו ממנעמי השלטון ונטלו חלק בהליך הפוליטי.

הדמוקרטיה קמה כאלטרנטיבה לשיטת המשטר המלוכנית – היא ביקשה להכניס את ה- 98% פנימה. הדמוקרטיה באה להחליף את כלל 2% של המשטר אבסולוטי, במשטר של 100% . בניגוד לתפיסה האבסולוטית של סמכות שלטונית, שבה המלך מושל "בחסד האל", הדמוקרטיה נשענת על ההנחה שכל סמכות שלטונית נובעת מהציבור כולו וניתנת לשלטון כנאמן הציבור – כדי שיפעיל אותה לטובת הכלל.

בראיה זו, בדמוקרטיה אין לשלטון דבר משל עצמו, וכל כוחו נתון לו מטעם הציבור לשם הפעלתו לטובת הציבור. כיוון שהשלטון הדמוקרטי הוא נאמן הציבור, כל שימוש של השלטון בסמכויות שהציבור הפקיד בידיו כפופה לתנאי הבסיסי, שהפעלת הסמכות תעשה לטובת הכלל. מכאן נובעת חובתו של השלטון לפעול במסגרת הסמכות שהוענקה לו, לנהוג בשקיפות ובהליך תקין, ולהפעיל שיקול דעת המכוון לטובת הכלל בלבד. קל וחומר שהשלטון אינו רשאי לפעול להנצחת כוחו או להאדרת מעמדו, והוא אינו רשאי להטיל על הציבור חובות, נטלים וסיכונים שאינם מוצדקים ושאינם לטובת כלל הציבור.

בית המשפט חזר על עקרון זה לאחרונה בהחלטתו בעניין פיטורי ראש השב"כ: "נאמנותם של ראשי מערכת הביטחון אינה נאמנות מפלגתית-פוליטית לממשלה מסוימת או נאמנות אישית לראש ממשלה כזה או אחר. היא נאמנות לציבור הישראלי כולו, שהפקיד בידיהם את היקר מכל: את חייו ואת ביטחונם."

אני רוצה להזכיר, שחובת האמון של הממשלה כלפי אזרחיה וחייליה אינה רק עקרון משפטי ומוסרי – היא גם תנאי ללגיטימיות השלטונית. כאשר ממשלה מפרה שיטתית את חובת האמון היא מערערת את יסוד הלגיטימיות שלה. שלטון הנאמן רק לעצמו מאבד את התוקף המוסרי לתבוע מהציבור חובות – בין בתשלום מיסים, ובין בהתגייסות למלחמה.

חרף כל זאת, שורה של החלטות שקיבלה בעת האחרונה ממשלת ישראל, בהובלת ראש הממשלה, מלמדות שההחלטות אינן מתקבלות מתוך שיקולים של טובת הציבור, ותוך הפרת חובת הנאמנות שלה כלפי כלל הציבור.

אין לנו הדגמה מוחשית יותר להתפרקות הממשלה מחובת הנאמנות החלה עליה מאשר באופן טיפולה במשבר החטופים!

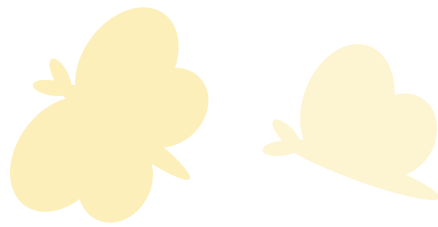
למעשה, התנכרותה של הממשלה לחובת הנאמנות האמורה ניכרת במגוון רחב של תחומים. הנה מספר דוגמאות נוספות:

- בתחום הכלכלי, המדינה כשלה בהנחה של תקציב מדינה מאוזן ושוויוני, כאשר התקציב האחרון שאושר בולט בהעדפתו לקבוצות מגזריות, יגרום להעמקת אי השוויון במדינה.
- הזנחת הביטחון האישי, במיוחד במגזר הערבי, תוך עלייה דרמטית בפשיעה האלימה.
- זלזול נמשך בהחלטות בתי המשפט ועידוד הפרה של פסקי דין, שפוגעים בשלטון החוק, והכפשה של מערכת המשפט וגורמים נוספים האחראים על שלטון החוק, כמו היועצת המשפטית לממשלה.

לממשלה חובת אמון מוגברת לאותם אזרחים שהוא שולח להילחם עבור הציבור, כלומר מורה להם להעמיד את גופם לשירות הכלל במלחמה. נדרשת הקפדה יתרה על כך שהמדינה תפעיל את סמכותה לגיוס חיילי חובה ומילואים, ולהטילם אל המערכה, רק בהתאם לחובת האמון – כלומר רק מטעמים של טובת הציבור ומתוך מחויבות לערכי המדינה ולחוקיה.

למרות זאת, הממשלה קיבלה בתקופה האחרונה שורה של החלטות שמעלות ספק בדבר הכרתה בחובת האמון שהיא חבה כלפי חייליה:

- הממשלה נמנעת מלחתום על עסקה לשחרור חטופים, בהם גם חיילים, למרות הצטברות של ראיות רבות אודות מספר צמתים בהם יכלה לעשות כן. הממשלה החליטה להפר את הפסקת האש שנועדה לאפשר המשך המו"מ על שחרור חטופים נוספים, והיא מכשילה באופן עקבי קידומן של עסקאות נוספות.
- הממשלה בחרה לחדש את הלחימה ברצועת עזה, תוך חשיפת חיילי צה"ל לסיכון חיים חמור, מבלי לספק הצדקה ציבורית של ממש לפעולה או הבהרה של מטרת הסיום שלה.
- אי-גיוס בני הקהילה החרדית; הממשלה מחמירה את עומס הלחימה המוטל על ציבור המשרתים, וממילא גם את הסיכון להיפגע בלחימה ולשאת את מחיריה גם אחרי שתסתיים.
- הסירוב העיקש של הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית לבחינת הכשלים שהובילו לאירועי ה-7/10. סירוב הממשלה לחקור את כשליה מהווה גם שלילה של ערך האחריות מצד קובעי המדיניות – שהוא הבסיס החיוני לגיוס הציבור למאמץ המלחמתי.
- במדיניותה בלחימה בעזה, שכוללת פגיעה נרחבת באזרחים, מניעה של העברת סיוע הומניטרי מספיק, הרס בלתי מובחן של תשתיות אזרחיות, ואיום בהעברה כפויה של אוכלוסיה, חושפת הממשלה את חיילי צה"ל ומפקדיו לסיכונים משפטיים חמורים בזירה הבינלאומית. רבות מן ההחלטות שקיבלה הממשלה בעניין הלחימה מעלות סימני שאלה – ואני אומר את זה כמובן בצער רב – ועלולות להקים אחריות פלילית לחיילים בפורומים שונים.

לממשלה יש חובה מוגברת שלא להעמיד את החיילים במצב בו הם עשויים להפר את דיני המלחמה. עקרון זה הוא קריטי במדינה דמוקרטית שמחויבת לשלטון החוק.

במדינה דמוקרטית, לחיילים יש זכות לצפות שהמדינה לא תעמיד אותם במצב שבו הם עלולים לבצע פשעים ומעשים בלתי חוקיים. זה הבסיס לציפייה מחיילים לציית לפקודות: הנחתם שאלה ניתנו מתוך מחויבות לדין ולא לשם הפרתו. אולם ציפייה זו הולכת ונחלשת נוכח הפגיעה המתמשכת של הממשלה המכהנת במוסדות הדמוקרטיים של המדינה כמו גם סירובה להעמיד את שיקול דעתה בתקופה שקדמה לפרוץ המלחמה ולאחריה לביקורת עניינית באמצעות הקמה של ועדת חקירה ממלכתית. התוצאה היא כרסום ביכולתם של חיילים לסמוך על שיקול הדעת של הממשלה, וממילא לתת אמון בכך ששיקוליה מבטאים מחויבות לחוק ולטובת הכלל.

לסיכום, במשטר דמוקרטי, הלגיטימיות של השלטון נשענת על אמון הציבור במחויבותו של השלטון לפעול כנאמן הציבור. בסופו של דבר, פגיעה מתמשכת באמון זה, שוללת מהממשלה את הלגיטימציה להמשיך לאחוז בשלטון. עלינו להמשיך לתבוע ממנהיגיו הנבחרים לשוב ולשאת באחריות כלפי מי שחייהם תלויים בהם, במעשה ובמחדל. לכן אנחנו פה ולכן אנחנו חייבים להיות פה.

צילום: אורי יפה | צומת הגומא

צילום: ורדית אלון קורפל | ירושלים

צילום: אלון קורנגרין | תל אביב

צילום: אורי יפה | צומת הגומא

צילום: ורדית אלון קורפל | רחובות

חיפה

23 אוגוסט 2025

דנה ונקרט | פעילה 'חיילים למען החטופים' ובמחאת האקדמיה והסטודנטים

אני דנה, בת 26 וסטודנטית לתואר שני. יש לי מקום מיוחד בלב לעיר הזו ואני גאה ומתרגשת לומר "ערב טוב מחאת העם בחיפה!"

הבעיות שאיתם הדור שלי מתמודד עכשיו התחילו הרבה לפני שנולדנו, לתוך המציאות הקשה הזו. הרבה מאיתנו מרגישים שהקטסטרופה שמתרחשת עכשיו היא מצב שלא אנחנו התחלנו, אבל כן מצופה מאיתנו לתקן. אנחנו צעירים מכדי לזכור מחאות שהשפיעו וממשלות שהיה להן אכפת. זה מייאש נורא. אף אחד לא דורג לנו או מבטיח לנו עתיד טוב יותר עם חזון כלשהו, אז קודם נתרכז בלימודים ובעבודה ונדאג לעצמנו?

אף אחד לא יתקן את זה בשבילנו. אין לנו את הפריבילגיה להתעסק רק בעצמנו. בדיוק בכלל זה חייבים להרים את הקול ולומר "מספיק!"

זה באמת קשה. קשה לחיות פה. אנחנו קורסים תחת הנטל הנפשי, הכלכלי, המנטלי, וגם המוסרי - במקום שבו הכל רק נהיה יותר יקר, אבל שופכים דם חינום. קשה לחיות במקום שאומרים שאי אפשר לדבר בו שום שפה חוץ מאלימות. מי שאומרים את זה הם אנשים שמה שהכי מפחיד אותם זה שנוכל לדבר אחד עם השני גם בערבית וגם בעברית. אם לא נעשה שום דבר, זה ממש לא הולך לשום מקום זה לא ישתפר. אז חלאס! זה העתיד שלנו. מה שנקבל לא קשור למה ש"מגיע" לנו, זה קשור במה שאנחנו נבנה. זה עלינו.

משרתי המילואים, בני הדור שלי, יצאו בתחושת שליחות שהולכת ונשחקת להגן על הבית והאנשים שהם אוהבים. אלו שמסרבים לשוב לעשרות ימים נוסף על המאות שכבר עשו, עושים את זה מתוך כאב עמוק ואותן סיבות - להגן על האנשים שהם אוהבים ועל דמותו של הבית שלהם. כי לפני שהם חיילים הם אנשים. ולאנשים יש ערכים, לא פקודות. אנשים שלא מוכנים להשתתף במבצע שיוביל למותם של החטופים, להרס, למוות ולחורבן.

ויש אלטרנטיבה. צועקים אותה המילואימניקים שלא יכולים לשאת את זה יותר וצועקים אותה אלו שיוצאים לרחובות עם זעם וכאב לתמוך במשפחות החטופים, למחות נגד זוועות שמתבצעות בשמנו מתוך צורך לוודא שלהם ולילדים שלהם יהיו עתיד טוב יותר.

מעל המשך המלחמה יש דגל שחור. ענק. את "הקו האדום", אדום מרוב דם, כבר עברנו. הפקרת החטופים והרג של אזרחים זועקים מ"אי חוקיות הדוקרת את העין ומקוממת את הלב, אם העין אינה עיוורת והלב אינו אטום". גרירת חיילים להמשך המלחמה בלי תכלית זועקת גם כן, ובחודשים האחרונים התאבדו הרבה יותר מדי צעירים שהלב שלהם לא היה אטום, ופשוט לא יכל לעמוד במה שהעיניים, שאינן עיוורות, ראו.

מי שמתייצב לסבב חמישי ושישי, בלי משימה ברורה ותוך סיכון חיים ואבדות וודאיות, שלכם וגם של אזרחים פלסטינים, החזרה שוב לאותן שכונות בעזה היא מה שתעזור? הפצצה של איזור "הומניטרי" היא השירות המשמעותי שלנו? לחץ צבאי שיוביל לרצח של חטופים?

ואתם? אלו ש"סתם" נשארו בבית – מה אתם אומרים? זה כן עוזר?

כל מי שרואה את העתיד שלו כאן – צאו לרחובות. תרימו את הקול. יותר מדי זמן אמרו לנו שבכלל אין לנו זכות לדבר ושגם אם נדבר זה לא ישנה שום דבר. זה לא נכון.

הרוב הגדול רוצה לשקם ולחיות. רוצה להחזיר את החטופים. רוצה לסיים את המלחמה. לא רוצה הרס והרג. רוצה עתיד טוב יותר לילדים שלו. עתיד שבו הזכות לחיים היא זכות יסוד בסיסית ולא משהו ש"מרוויחים". לי עדיין אין ילדים, ואני כבר מפחדת שהם ימותו.

אנחנו דורשים את החזרת החטופים ואת הפסקת המלחמה, לא כ"מחיר" אלא כיעד. הנשק הכי חזק שיש, בידי אלו שהתיאור "מנהיגים" לא מגיע להם, הוא העט שיחתום על העסקה ויסיים את המלחמה. אותו העט צריך לחתום סוף סוף על הסכמי שלום – אמיתי, פרגמטי, מתמשך, שיביאו לזה סוף, כי לכולנו, יהודים וערבים ודתיים וחילונים, מגיע יותר טוב.

תודה רבה לכם, תמשיכו להיאבק ואל תוותרו!

חיפה

23 אוגוסט 2025

עו"ד תומר בן חמו | חבר מועצת העיר כרמיאל, ועורך דין במערך עוטף עזרים

"ערב טוב חיפה! עיר של חירות, עיר של תקווה – עיר שמראה לכולם: הצפון לא שותק!"

המחאה הזו שאתם רואים כאן, בלב חיפה, היא חלק מתמונה הרבה יותר גדולה. היא לא מתחילה כאן, והיא גם לא נגמרת כאן. בכרמיאל, בעיר שלי, יוצאים מדי שבוע לכיכרות. לפעמים מאות, לפעמים אלפים – אבל תמיד עם אותו מסר: הדמוקרטיה לא תיפול בצפון. בנהריה – למרות האיומים מהצפון – ממשיכים לעמוד על הגשרים.

בקיבוץ כברי – מקום שספג כאב ואובדן – מתעקשים להרים שלטים, להדליק לפידים, להזכיר שאין ייאוש בגליל. ובכל רחבי הצפון – במושבים, בכפרים, בקיבוצים – אנשים יוצאים מבתיהם, מצטרפים לזעקה אחת: עוד לא אבדה תקוותנו.

אבל לצד כל זה, אנחנו רואים גם מציאות קשה: משטרה שמפעילה אמות מידה כפולות. כשאנחנו יוצאים עם דגלי ישראל ודורשים דמוקרטיה – שולחים אלינו פרשים, מכת"זות, ניידות, דוחות ומעצרים. אבל כשכבישים ראשיים נחסמים בהפגנות אחרות, כשצעקות של "נמות ולא נתגייס" משתקות את המדינה – פתאום התגובה סלחנית, מהוססת, כאילו יש הפגנות שמותר להן יותר. בכרמיאל, בנהריה, בכברי וגם פה בחיפה – אנחנו חווים את זה על בשרנו. זה לא שוויון בפני החוק – זו אפליה. ואנחנו אומרים כאן, מחיפה: לא נשתוק על זה. לא נקבל משטרה שהיא זרוע פוליטית. אנחנו דורשים צדק ושוויון!

מה שמחבר אותנו, תושבי הצפון, זו לא רק הדאגה לעתיד ילדינו – אלא הידיעה שאם נרים ידיים, נאבד לא רק את התקווה אלא גם את הזכות לחיות כאן בכבוד. מהכרמל ועד הגליל, מהמפרץ ועד ההרים – המאבק הוא אותו מאבק. מאבק של אנשים שמאמינים במדינה טובה יותר, צודקת יותר, אנושית יותר.

אנחנו כאן, בחיפה ובכל הארץ, כדי לומר בקול ברור:

הצפון לא שותק.

הצפון לא נכנע.

והצפון – יחד עם כל הארץ – ינצח!

חיפה

23 אוגוסט 2025

עו"ד רותם פרלמן-פריי | מחאת העם חיפה ומנכ"ל 'חופשי בארצנו'

ביום השביתה והשיבוש שהתקיים בתחילת השבוע המונים שטפו את רחובות תל אביב – המספר הגדול ביותר מאז אוגוסט שנה שעברה, אז יצאנו לרחובות בזעם וכאב על רצח 6 החטופים כרמל גת, עדן ירושלמי, אלכס לובנוב, הרש גולדברג פולין, אורי דנינו ואלמוג סרוסי – זכרם לברכה. חסימות ושיבושים ומאות פעולות אחרות התרחשו בכל רחבי הארץ, ואף היתה ירידה משמעותית בשימוש בכרטיסי אשראי – כל זאת כדי למנוע את גוויעתם של 20 החטופים החיים והשבת החטופים והחטופה החללים על רקע ההחלטה לכבוש את העיר עזה. למרות שראשי ההסתדרות והמשק לא הצטרפו, הציבור הישראלי הפגין ערבות הדדית והוכיח למשפחות החטופים והחטופה כי "אנחנו איתכם, אתם לא לבד".

איזה כוח אדיר אנחנו, כבר למעלה משנתיים וחצי שאנחנו יוצאים בהמונינו לרחובות למען הבית, למען סולידריות, בשביל התקווה, בשביל להראות לעולם ש- we are not our government, וכמה זה מפחיד את השלטון, העלובים האלו שמיד תוקפים את משפחות החטופים ואת הציבור הענק שעומד מאחוריהם עם הסיסמאות העלובות שלהם כאילו ההפגנות שלנו מחזקות את חמאס, בזמן שנתניהו וחברי ממשלתו הם אלו שבנו, חיזקו ומימנו בכסף קטארי את חמאס לאורך השנים.

החיים בישראל לא באמת חזרו למסלולם. איך אפשר כאשר החטופים ממשיכים להינמק במנהרות והחיילים ממשיכים להיות מוקרבים במלחמת שולל? ויחד עם זאת רובנו חזרנו לשגרה, כי אין ברירה – המשכנו ללכת לעבודה, ולמילואים, ולשלם מיסים, ואפילו ההפגנות שלנו הפכו להיות חלק מן הסדר הקיים. ובזמן שאנחנו ממשיכים להיות אזרחים שומרי חוק, ולקיים את חלקנו בחוזה החברתי עם המדינה, השלטון לא מפסיק לפרק באלימות את המוסדות הדמוקרטיים ולרמוס ברגל גסה כל נורמה בסיסית. אנחנו, הנאמנים למדינה, שבויים בידי שלטון ללא אמון הציבור, שלטון המייצג מיעוט מושחת, משיחי ומסוכן, שניזון מכספי המיסים שלנו, מהערכים שלנו ומתחושת הנאמנות העמוקה שאנו חשים – עדיין ולמרות כל מה שאנו עוברים כאן בשנים האחרונות - כלפי המדינה.

ב-687 הימים שחלפו מאז זוועת אוקטובר, התרחשו אינספור אירועים, שכל אחד בפני עצמו היה אמור לגרום לעצירת המדינה ולסיום דרכה של ממשלת הזוועות: הפרת ההסכם להשבת החטופים והכשלת המגעים להסכם נוסף, הניסיונות להדיח ראש שב"כ ויועמ"שית לממשלה, פרשת קטארגיט, הפרת פסיקות בג"ץ, קידום חוק השתמטות תוך הגברת העול על הציבור המשרת, ועוד ועוד.

כל כך הרבה פשעים פשע השלטון הזה נגד אזרחיו, רשימה בלתי נגמרת של חטאים, ומעל כולם פשע הקרבת החטופים - השבר המוחלט של האמון בין המדינה לאזרחיה.

אנחנו, אזרחי המדינה, אוהביה, נמצאים במלכוד נוראי שכן תוקפה וכוחה של ממשלת הבלהות נובע מהנכונות שלנו להמשיך ולשרת אותה, ואילו אנו, מטעמים רבים, פשוט לא מסוגלים לשבות כליל ולהפסיק לשרתה, ולכן אנו עושים מאמץ גדול להבחין הממשלה לבין המדינה.

האם לאחר פרסום התחקיר ביום חמישי האחרון בתוכנית המקור של רביב דרוקר על הטרפודים החוזרים ונשנים של המו"מ להשבת החטופים ע"י נתניהו, מישהו עוד מאמין שבראש המדינה עומד בן אדם בשר ודם, ולא מפלצת חסרת לב ונשמה, קליפה חלולה?!

איך בכלל בני משפחות החטופים מצליחים לנשום אחרי התחקיר הזה? לא שלא ידענו, לא שחשבנו אחרת... ועדיין, האדישות המוחלטת כלפי חיי החטופים, הקלות שבה הם מושארים שם למותם, הן מחרידות ופרוורטיות, ואין, ולא תהיה עליהן לעולם מחילה. ונהיה קשה מאוד, עד כדי בלתי אפשרי, להבחין בין המדינה לבין השלטון, ועל כולנו לשאול את עצמנו האם לא הגיעה העת לעצור הכל, לא רק ליום אחד, אלא כליל, בכדי לכונן כאן סדר חדש?

ביום ראשון האחרון קם אדם והחליט שהוא עם. ביום הזה הראנו לממשלת הזדון את כוחנו ואת נחישותנו, ומייד לאחר היום המוצלח הזה – נתניהו שוב המשיך בטרפודיו, במשחקיו עם בני משפחות החטופים, ולכן הוכרז על יום שימוש והשבתה נוסף, בשלישי הקרוב, ואנחנו נעשה מאמץ גדול, גם הפעם, למרות החום והעייפות, לשבות ולשבש בכל דרך, ולהראות, שוב, למשפחות החטופים, שהם לא לבד, והם לעולם לא יהיו לבד.

ובזמן שאנחנו, שוב, בפעם המי ידע כמה, מראים ממה עשויה ישראל היפה, זו ששווה להילחם עבורה, במציאות המקבילה –

צה"ל החל בשליחת 60,000 צווי מילואים לקראת כיבוש עזה, בנוסף להארכת 20,000 צוויים של מילואימניקים שכבר משרתים, בעוד יו"ר ועדת חוץ וביטחון החדש, חה"כ ביסמוט, נפגש עם נציגי המפלגות החרדיות כדי לקדם חוק השתמטות.

בשעה שכל המדינה פקוקה, התחבורה הציבורית לא מתפקדת ומספר ההרוגים התאונות דרכים שובר שיאים, שרת הקטל בדרכים, מיירי רגב, נוסעת, שוב (!), לחו"ל ובכך סוגרת כמעט 100 ימים בחו"ל מתחילת הקדנציה שלה, וכמובן טוענת שאין בישראל "כאוס תחבורתי", ובכלל היועמ"שית לממשלה אשמה כי היא מאפשרת הפגנות.

כמובן שאף נציג מהקואליציה לא התייחס לכך שהשבוע נעצר חשוד שביקש להחיל על היועמ"שית לממשלה דין רודף – תוצאת ההסתה החמורה נגדה ונגד מערכת המשפט כולה, ובממשלה – שתיקה רועמת, לחבריה חשוב יותר כעת להצביע בעד העמקת הגירעון כדי לממן את המשך המלחמה הפוליטית ולמנות שני פעילי ליכוד מובהקים כחברי הוועדה הציבורית למימון מפלגות, במקום אנשי מקצוע.

ישראל היפה, זו שמגלה פעם אחר פעם סולידריות, ושואפת לחירות ושלוש תנצח את הקקיסטוקרטיה שהשתלטה עלינו. זו דרך ארוכה ומייגעת, ולא מעט פעמים – אנחנו מתעייפים חקוקים להפוגה, אבל משפחות החטופים זקוקות לנו. אז קחו אוויר, כי בשלישי הקרוב אנחנו שוב נקראים למלא את חובתנו האזרחית והמוסרית – ולעמוד לצד משפחות החטופים בדרישה לעסקה עכשיו!

לפני סיום חשוב לי להזכיר את העסקים החיפאים ששבתו ביום ראשון חמארה תלפיות, חמרמורת, שוורמה גנאם (שגם ספגה נאצות וקללות על קריאתה להפסקת הרעב וההרג בעזה), פיצה נאופוליטן ופיצה יואב. כל הכבוד לבעלי העסקים האלו, אני קוראת לכולכם לחזק אותם עד כמה שניתן, אבל אני גם רוצה להביע את אכזבתנו ממיעוט העסקים החיפאים שהצטרפו – חמישה בלבד – בעיר הכי ליברלית, הכי שוחרת שלום – זו אכזבה גדולה, ואין לנו אלא להתקנא באחותנו תל אביב שבה שבתו מאות בתי עסק לאות סולידריות. כולי תקווה שביום שלישי הקרוב נראה את חיפה יוצאת מאדישותה.

עו"ד דינה זילבר | לשעבר המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

ערב טוב לחומת המגן הדמוקרטית, לאנשים ולנשים שאכפת להם ונאבקים להצלת המדינה. להחזרת החטופים.

להבטחת המחר המשותף. אני רוצה להתחיל בכם, בתרומה האדירה שלכם למניעת ריסוק הערכים. ברוכים תהיו.

מדינה יהודית ריבונית בה אנחנו חופשיים בארצנו עם צבא משלנו – אלו הערובות שהבטיחו את החיים שלנו כאן, עצמאיים וזקופי קומה. אסור לתת למדינה ולצבא להתעקם, להתעוות, לאבד צלם. המאבק הנחוש שלכם לשמור עלינו מפני הניתוח להסרת המוסר והיכולת להבחין בין טוב לרע, בין הגנה עצמית להזיה משיחית, בין ביטחון לבין שיגעון גדלות – הם לא בגידה. הם המהלך הפטריטי האולטימטיבי. ביטוי מזוקק לאהבת מולדת ואקט של גבורה אזרחית. אני רוצה להגיד לכם תודה גדולה, חמה, על הלב הפועם הענק שלכם, על השלהבת שבוערת בזכותכם. על זה שאתם צבא ההגנה האזרחי על דמותה ועל עתידה של מדינת ישראל. ככל שהאפלה המשתררת סמיכה יותר, ככל שהמועקה המלווה אותנו כבדה יותר על הלב מיום ליום – ולא חסרות סיבות – אורות בהירים, זוהרים, כמוכם! – שמתעקשים על כך שהמסך לא ירד על החלומות המשותפים להורינו, לנו ולילדינו – עושים הבדל ענק.

אתם ההבדל הזה.

אתם ההבדל בין התבהמות והשחתה המרקיבות כל חלקה טובה לבין הניסיון להיאבק על שפיות, על ממלכתיות, על שוויון אלמנטארי, על תכלת שאיננה מרוחה בזפת או בדם. אתם ההבדל בין להשתגע ולרדת לגמרי מהפסים לבין לעצור את הצניחה החופשית ולהתחיל את הטיפול המפרך חזרה מהבור אל דרך הישר. אתם חגורת ההצלה שמבטיחה שהשכחה והשכחה לא יטביעו את חיי החטופים שכבים ונמוגים, הסיכוי למחר אחר שאיננו שבור ושחור, למדינה שמתגאים בה ולא אחת כזו שכבר לא מכירים אותה בכלל. אתם בעצם ההבדל בין להיות או לחדול.

מדינה שתושחת כליל, שמתנערת מאחריותה לאזרחיה, שמאבדת את אנושיותה ביחס לחפים מפשע – תאבד את צדקת הדרך. תאבד את עצמה לדעת. אנחנו במצב רע.

קרועים, רעים, אבודים, מובלים ע"י שלטון נטול בלמים, מצפון ובושה אל עבר מקום העקידה. החטופים דוהים בחשכת המנהרות בגסיסה איטית, מתמשכת. החיילים הצעירים עם זיו העלומים וחמדת הגבורה וקדושת הרצון ומסירות הנפש עדיין מתהלכים בינינו – חייכנים וערכיים, וכל אחד מהם עולם מלא וחד פעמי ביופיו, עדיין חיים – ומחר חלילה יהפכו לתמונה בעיתון, למצבה קרה, לפצע פעור, זולג דם, בלבבות משפחותיהם שלעולם לא יתאחו עוד. כל שמתחולל וחלילה עוד יתחולל בעזה אם לא נבלום את הסחף הנורא הזה.

מדינה שבורחת מיעודה, מעצמה, מעשיית הדברים הנכונים, ההכרחיים להישרדות מצפונה, נשמתה ועתידה – כולנו השה לעולה של הממשלה. סוף הקיץ כעת, וחס, ודם, ואנחנו מועדים ונופלים, הולכים ומסתבכים, קומתנו שחה, העיניים מלאות דמעות עצורות, והלב שוקל עופרת. שונאים ושונאים ומצורעים בעיני העולם. הלומי קרב אנחנו, חרדי "הותר לפרסום", בני ערובה של ממשלות והיסטוריה. של "ארץ אשר מרדפים קורותיה, אלפיים דפים ועוד דף", ושל המקום הזה, עם "צבא

שלם של ילדים שמתגייס כל שנה, (ו) צבא שלם של מנחמים-מטעם (ש) כבר עומד הכן". כאן אנחנו ניצבים עם הדבש והדם, עם העקדה והתקווה שעוד לא אבדה, המקום שלנו שאין לנו אחר מלבדו. שעליו ועל דמותו אנחנו לא יכולים לוותר. אחרת אין לנו ארץ.

כולנו עייפים, לאחר שנתיים ויותר ברחובות. אבל מה שמוטל על הכף גדול יותר מאיתנו, לא מאפשר לנו להרים ידיים או לוותר למחריבינו מבית על ישראל היהודית והדמוקרטית בלי שעשינו את כל מה שביכולתנו לעשות.

תזכרו כמה דברים רעים בלמנו, ותתעודדו. יש משמעות לנוכחות שלנו ברחובות, למסר הבהיר שאנחנו זועקים, לאלטרנטיבה המוסרית שאנחנו מייצגים אל מול שלטון עם לב של אבן. הממשלה הזו אבודה. משיטת ביקום מקביל בו שום זעקה, ארונות, אבל, איתותים ברורים ששולח לנו העולם, קריסה לאורך כל השדרה, מציאות נושכת – לא מזעזעת את קירות החדר האטום של שריה. כלום ממה שאנחנו זועקים באחזניהם במשך 694 ימים לא חודר את ה"אין לב" שלהם. יהודה עמיחי כתב פעם שהתקווה צריכה להיות כתיל דוקרני. כדי להגן עלינו מן היאוש, התקווה צריכה להיות שדה מוקשים. ובמקום אחר אותו המשורר שב ומזכיר לנו: "מעל לעצים האפלים חלון תמיד מואר". אתם החלון הזה דרכו משתקפת מדינה אחרת עם תמונת עתיד בהירה.

הצלת המדינה - תלויה רק בנו. אם נילחם על דמותה של המדינה, אם נבחר בטוב, אם נפסיק את המלחמה, אם נשיב את החטופים, את המוסר היהודי, את האמונה בסולידריות, באנושיות הבסיסית. אם נשלח את הממשלה הנוראה הזו הביתה. אם נעצור את המדינה ונעשה כל מה שצריך, אנחנו עוד נראה את הימים האחרים.

נביא אותם.

חיפה

30 אוגוסט 2025

פרופ' שקמה ברסלר | מכון ויצמן למדע

ערב טוב,

אתחיל מהסוף - בכוחנו לבנות מתוך השבר בו אנו נמצאים מדינה שנתגאה בה. מדינה יהודית. דמוקרטית. בטוחה. פודת שבויים. חזקה. משגשגת.

יש לנו את הכלים ואת היכולת למנוע את הפיכתה של מדינת ישראל לדיקטטורה-כהניסטית. יש לנו את הכלים ואת היכולת לשים סוף לטירוף הכהניסטי של הממשלה. טירוף כהניסטי שבשמו הממשלה מחבלת שוב ושוב בשתי מטרות המלחמה שהיא עצמה הציבה: הכרעת ארגון המרצחים חמאס והשבת אחינו החטופים.

ראינו את התחקיר של דרוקר, אנחנו יודעים שנתניהו חתם בינואר על עסקה שאמורה היתה להשיב את כל החטופים ואז הפר את העסקה ויצא למבצע מרכבות גדעון. אנחנו יודעים שהצבא אומר שהמבצע השיג את מטרתו וכעת הזמן לשחרר חטופים בעסקה. אנחנו יודעים שכבר לפני שבועיים חמאס הסכים למתווה שממשלת ישראל עצמה הציעה, אבל הממשלה והקבינט אפילו לא דנו בכך.

חמאס ארגון טרור, אך ממשלת ישראל היא זו שמטרפדת שוב ושוב את החזרת החטופים. חמאס ארגון טרור, אך ממשלת ישראל היא זו שמונעת את החלפתו בגורמים מתונים.

האסטרטגיה של ממשלת נתניהו, סמוטריץ ובן גביר היתה ונשארה – החלשת הגורמים המתונים וחיזוק הקיצוניים. לכן בנו את חמאס כנכס. לכן העבירו לו מאות מיליוני דולרים גם כאשר ידעו שהכסף משמש להתחמשות חמאס ולבנית מנהרות. לכן סרב נתניהו פעם אחר פעם לחסל את ראשי חמאס. לכן מתעקש נתניהו, גם היום, לשמר את קטאר כגורם דומיננטי במשא ומתן. קטאר – הפטרונית של חמאס, שלה אינטרס לשמר את שילטון חמאס בעזה. לכן מסרב נתניהו מראשית המלחמה לדון בהצעת מדינות ערב ומדינות המערב לשקם את רצועת עזה, לפזר אותה ולהקים בה שלטון מתון. לכן נתניהו ממשיך לדבר על נצחון מוחלט שתמיד רחוק מאיתנו כפסע ומתעלם ממה שבאמת יבטיח את בטחון המדינה – נורמליזציה עם סעודיה ומדינות ערביות ומוסלמיות נוספות, וביצור ציר המדינות המתונות במזרח התיכון כנגד אירן והג'יהאדיסטים.

זו ממשלת מיעוט קיצונית שפועלת נגד רצון העם.

העם רוצה מדינה יהודית-דמוקרטית. העם רוצה מדינה יהודית, דמוקרטית, בטוחה, פודת שבויים, סולידרית, מתקדמת.

אבל יש כאן מיעוט קיצוני שרוצה דיקטטורה-כהניסטית. לכן הם התחילו בהפיכה המשטרית בינואר 2023. לכן הם האיצו את ההפיכה המשטרית מאז שבעה באוקטובר. לכן הם מנסים להשתלט על מוסדות השלטון, על זרועות הבטחון ועל התקשורת. מינוי דוד זיני למועמד לראשות השב"כ, נסיונות לסגור את גל"צ, וכמובן הנסיון לפטר את היועמ"שית.

אנחנו לא ניתן להם!

השבוע יתקיים דיון בבג"ץ בנוגע לפיטורי היועמ"שית, גלי בהרב-מיארה. פיטורי היועמ"שית זו נקודה ארכימדית בהפיכה המשטרית. קל להבין איך תראה מדינת ישראל ללא שומרי סף דמוקרטיים כאשר

בראשה אנשים שממשיכים לשמר את שלטון חמאס בעזה, שמוכרים את המדינה לקטאר תמורת כח, כסף וכבוד ושדוחפים למלחמת נצח כדי לקדם אידיאולוגיה כהניסטית.

חטופים לא יחזרו. שוויון בנטל לא יאכף. וועדת חקירה ממלכתית לא תקום. הבטחון הלאומי והאישי, הבריאות, החינוך, הכלכלה והתחבורה ימשיכו להדרדר.

סילוק מיארה יציב את המדינה של כולנו מול מציאות קשה יותר ממנה חששנו ב 2023. תפתח הדרך לביטול משפט נתניהו, לסגירת החקירה בחשד לבגידה בפרשת קטארגייט ולהתערבות לא דמוקרטית בבחירות.

הכל קשור בהכל!

אחזור על הדברים המדויקים של איילת גולדין. המאבק על החטופים הוא מאבק על הערכים של מדינת ישראל. מאבק על קדושת החיים, על פדיון שבויים, על ערבות הדדית. המאבק סיזיפי וקשה.

זו ממשלת מיעוט של מושחתים ועבריינים שעושים הכל כדי לשרוד. אבל אנחנו העם. ואנחנו נצליח ברגע שנתרגם את התסכול והייאוש האישיים לזעם ציבורי.

איך אני יודעת?

כי גם לסרבים לקח זמן, אבל בסוף הזעם התפוצץ והם הצליחו להחליף את הדיקטטור. גם הרומנים. ככה זה עובד. ככה בדיוק עצרנו את ההפיכה המשטרית ב 2023. ככה זה עובד.

ברגע שנבין ונפנים את המשמעות של מהלכי הממשלה, שימור בכוונת מכוון של חמאס בעזה, הפקרה בכוונת מכוון של החטופים, חלזול בחיי החיילים.

הזעם יתפוצץ גם כאן.

ואז המדינה תעצור.

באמת תעצור.

ככה זה עובד.

אנחנו נלחמים. כדי שאחינו החטופים המעונים במנהרות יחזרו. כדי שמלחמת השולל תסתיים וחיילים לא ימותו לשווא. כדי שתוקם וועדת חקירה ממלכתית. כדי שיהיה שוויון בנטל. כדי שתהיה כאן מערכת חינוך לתפארת. כדי שמערכת הבריאות שלנו תחזור להיות מהמובילות בעולם. כדי להבטיח את בטחון מדינת ישראל ואת שגשוגה לדורות. כדי להבטיח שישראל תהיה דמוקרטית!

על החינוך בימי מלחמה

אני עומד כאן היום לא רק כמחנך, אלא כאדם שנקרע בין שתי נאמנויות: האחת – לתלמידים שלי, לעתידם, לחירותם, לאנושיותם. והשנייה – למדינה שמבקשת להפוך אותי לסוכן צייתן של אידיאולוגיה לאומנית, למגייס כפוי של דור חדש של בשר תותחים.

מערכת החינוך שלנו הפכה מזמן למכונה שמחזקת במיליטריזם ומייצרת הכשרה שיטתית לאותו "דור אבוד" שרמק כבר הזהיר ממנו בספר "במערב אין כל חדש". אנחנו אמורים להיות מורי דרך, ואנחנו הופכים לסוכני תעמולה. השלטון מונע מאתנו לדון וללמד סוגיות של פלורליזם, דמוקרטיה חכיות אדם, ומותיר חלל לתוכו חודרים מסרים משיחיים אותם הוא מאדיר ומעודד, קובע עבורנו תכנים רוויים בהאדרת הצבא שמבצע פשעי מלחמה, מדבר במילים גבוהות על "גבורה" ו"שליחות לאומית" – ובעצם שולח את הילדים שלנו לשדה הקרב, לריסוק הנפש ולדם.

מי שהעז לפתוח את הפה בהיסטוריה – תחת הפאשיזם, הנאציזם, תחת סטאלין, בסין של מאו, בארגנטינה של החונטות – הושתק, נרדף, סומן כאויב העם. והיום, בישראל 2025, זה קורה לנו. מי שמרים קול נגד הקו המיליטריסטי של משרד החינוך מוצא את עצמו מאוים, מושפל, ומוצג כבוגד. זה טרור מדינתי רך – לא פחות מסוכן משום שהוא עטוף במילים יפות על "אחדות לאומית" ו"ערכים".

ב־7 באוקטובר ספגנו מכה אנושה. הכאב אמיתי, הצלקת קיימת, אבל מה עושה השלטון? הופך את המכה לכלי פוליטי: לנקמה, לשימור כוח, למלחמה אינסופית שמוצגת כאילו היא מגן, אבל בפועל היא טוחנת את חיינו. אומרים לנו: "המלחמה תשחרר את החטופים". שקר! החטופים לא חוזרים כי הממשלה בחרה במלחמה במקום באחריות.

האלימות הזו מחלחלת לכל מקום: לכבישים, לשיח, לכיתות, לחיים היומיומיים. היא הופכת בני אדם לנתונים, לסטטיסטיקה, ליעד. קל יותר להרוג כשמוחקים אנושיות. זהו היסוד של דה־הומניזציה – והחינוך הפך לשותף מלא בפשע הזה.

אני שואל את עצמי ואתכם: האם אנחנו, המורים, נהפוך לדור המגייס את הילדים שלנו לתוך סחרחורת נקמות אין־סופית? האם אנחנו נכשיר במו ידינו את "הדור האבוד" הבא, שיחזור מהקרבות עם מבטים חלולים, שאינו מסוגל לאהוב, שאינו מסוגל להאמין באדם?

אני אומר כאן: לא! אנחנו לא נעמוד בשורה אחת עם מחנכי גרמניה הנאצית, שגידלו ילדים עם זרוע מורמת. לא נעמוד בשורה עם מורי איטליה הפאשיסטית, עם מחנכי בריה"מ הסטאליניסטית, ולא עם אלו שחינכו בסין למהפכת תרבות של טיהורים ורצחנות.

תפקידנו הוא להתנגד – בגלוי ובסמוי. לשבור את ההנחיות כשהן הופכות אותנו לבובות. להציב בפני תלמידנו מראה אנושית אחרת: ללמד אמפתיה במקום שנאה, דיאלוג במקום לוחמה, אחריות במקום נקמה.

החינוך האמיתי אינו הכשרה לקרב אלא הכשרה לחיי חירות. תפקידנו לשבור את מעגל האלימות, לא לשעתק אותו. מי שאומר אחרת, מי שמבקש מאיתנו לחנך לצייתנות, רוצה להפוך אותנו לשותפים לפשע.

אני מחזק את מנהלי בתי הספר שמעזים להביע קול אנושי דמוקרטי, את אנשי החינוך שמסרבים להיכנע, ואת הנוער שמסרב לשתוק – כמו התלמידים שיזחמים ממש עכשיו באופן עצמאי וחופשי את השבתת הלימודים באחד בספטמבר בדרישה להחזרת החטופים. אתם הניצוץ. אתם התקווה.

אני קורא לכם, מחנכים יקרים, זה הזמן לעמוד. להתנגד. להפסיק לפחד. החינוך לא שייך לממשלה – החינוך שייך לחיים עצמם.

די למלחמה. די לטרור מדינתי על מערכת החינוך. הגיע הזמן להשיב את הכיתה למקומה הטבעי: מרחב של חירות, של מחשבה חופשית, של אנושיות.

תודה!

צילום: אילת מרקוביץ | חיפה

חיפה

30 אוגוסט 2025

ד"ר יונתן קדמון | האוניברסיטה העברית בירושלים

השבוע שוב נהרגו עיתונאים וצוות רפואי מירי ישראלי. לפני זה – אזרחים שעמדו בתור לאוכל. לפני זה – פרמדיקים. לפני זה – עובדי סיוע. כמה עוד?

כמה עוד אפשר לקרוא לזה "טעות"? זו כבר לא טעות—זו השגרה. זו התוצאה הבלתי נמנעת של הפעלת כוח מופרז בתוך אוכלוסייה צפופה – בלי מטרה, בלי אופק.

ובנתיים, אנשינו מופקרים במנהרות. הממשלה הזו לא רואה אותם. הם לא חלק מהסיפור שלה. הממשלה עסוקה בהשרדותה וביצור מעמדה כחונטה שולטת. אנחנו והחטופים פשוט לא מעניינים אותם.

ביום שלישי, בעוד חיילינו נלחמים והצעה לעסקה מונחת על השולחן, חצי מחברי הקבינט לא טרחו להגיע לישיבה. מאות אלפים זועקים לעסקה – והם מקצרים והולכים למסעדת יוקרה. לא נולד המחזאי שיכול היה להמציא רמת ניתוק כזו. ובזמן שהם סועדים, אחינו גוססים במנהרות. ילדים מתים מרעב. תינוקות בלי חלב, בלי תרופות, בלי חמצן. חלוקת מזון שנעשית בתנאים שגובלים בסדזים. זו מלחמה שבה הרעבה ומשיכת זמן הן טקטיקה.

זו לא מלחמה שמגינה על ישראל – זו מלחמה שמסכנת את עתידה.

ומי אחראי? החייל בטנק שנמצא במצב בלתי אפשרי? המפקד שקיבל החלטה שגויה בתוך הכאוס? הגנרל שמתרגם החלטות לא מוסריות למבצע שגובה חיים? או הממשלה הרקובה שמקריבה את כולנו בעבור עוד כמה חודשים בשלטון?

האמת הכואבת מנשוא היא שכולנו אחראים. כל עוד נעשים מעשים נוראים בשמנו ואנחנו לא עוצרים את המדינה, אנחנו שותפים. גם בשתיקה – אנחנו מסתובבים עם אות קין!

איך הגענו למצב הזה? כמעט שנתיים של הרג. כמעט שנתיים של מראות זוועה. וכמו רעל – קהות החושים זוחלת פנימה. עוד "הותר לפרסום" – אנחנו מזילים דמעה וממשיכים. עוד דיווח על ילדים מתים – ואנחנו שותקים. אם נתרגל לדם ולהרג, הרקבון המוסרי יחדור לשד עצמותינו. אם לא נעצור כאן ועכשיו, נאבד לא רק את החטופים. נאבד את עצמנו – ואת זכות הקיום שלנו.

אז מה עושים? מציפים את הרחובות. משביתים. מסרבים.

אני הפסקתי את שרותי כשקרסה הפסקת האש השנייה. אז היה לי ברור: הממשלה הזו לא פועלת להשבת החטופים. לא פועלת לביטחון. היא פועלת לביצור שלטונה.

אני יודע שלסרב זו החלטה קשה. זה נוגד את הערכים שגדלנו עליהם ואת תחושת האחריות לחברים, לפקודים, ולבית. אבל סירוב דורש בהירות – לראות מעבר למסך העשן, לזהות על אילו ערכים באמת אנחנו נלחמים, ולהפריד בין המטרה לבין האמצעים. וסירוב דורש גם אומץ – לא אומץ בשדה הקרב, אלא אומץ לשבור מוסכמות, ולעמוד על הערכים האמיתיים שלנו. לא לקדש את האמצעים במקום את המטרה, אלא לשמור אמונים למהות עצמה.

שואלים האם אנחנו צבא שיש לו מדינה או מדינה שיש לה צבא. שניהם לא נכונים. אנחנו עם שיש לו מדינה – ועם שיש לו צבא. צבא העם. והעם קם! מאות אלפים ברחובות דורשים: להפסיק את

המלחמה. להפסיק את ההרעבה וההרג. להחזיר את החטופים. עכשיו!

רבים כבר מסרבים. אם בגלוי או בשקט – לא מוכנים לקחת חלק בזוועות. לא מוכנים להמשיך במלחמה הפוליטית הזו.

זו לא הסיבה שאני וחבריי עזבנו את הילדים, את העבודה, את החיים – ועלינו על מדים. לכל אחד ואחת מגיע הרגע שבו הוא עוצר ושואל: מהם הערכים שלי? והאם אני נאמן להם באמת?

רב-אלוף אייל זמיר, הגיע זמנך לעצור ולשאול: האם אתה מפקד על צבא העם או על צבא הממשלה? האם תחת פקודך יהפוך צבא ההגנה לישראל לצבא שמשרת צרכים פוליטיים? האם במשמרת שלך יהפוך צה"ל לצבא של מילציות ושכרי חרב המוכנים לבצע פשעי מלחמה? האם אתה תהיה המפקד שהפקיר 20 חטופים חיים בידי האויב?

ולחברי אנשי ונשות המילואים: זכרו – אנחנו אזרחים לפני שאנחנו חיילים, בני אדם לפני שאנחנו לוחמים. חובתנו המוסרית לעמוד על הערכים שלנו לפני שאנחנו לובשים מדים. במציאות שהממשלה כפתה עלינו, סירוב איננו מעשה קיצוני – הוא מעשה לגיטימי! הוא מעשה מתבקש.

אין לנו במי להתלות מלבדנו.

קומו. אמרו לא.

צאו לרחובות – ולא למילואים!

כי המלחמה שלנו היא לא על עזה - היא על העתיד שלנו!

כבר אגרנט ירושלים

3 ספטמבר 2025

פרופ' רות שרץ-שובל | מכון ויצמן למדע

אחצ טובים לכל הנחשים והנחשיות, אנשי מחאת האקדמיה, חברי סגל, סטודנטים, ירושלמים, ולכל לוחמי החופש והדמוקרטיה שעומדים כאן היום כדי להילחם על הערכים שלנו, להילחם על החטופים שלנו, להילחם על הדמוקרטיה שלנו, להילחם על המדינה שלנו!!

698 ימים מאז מחדל השבעה באוקטובר. 698 ימים של הפקרה, של מלחמה, של שקר והולכת שולל.

סוף הקיץ, וחם. אנחנו יודעים את זה. אנחנו הרגשנו את זה ברחובות. הרגשנו את זה הבוקר פה בירושלים.

הרגשנו את זה בבגין, ובאיילון, וברח עזה, ובכל מקום שאנחנו מפגינים בו כבר שנתיים וחצי מול הממשלה המטורללת הזו, שאחרי 1941 ישראלים מתים, אחרי שהשבוע נקבר החייל ה-900 של המלחמה הארוכה הזו, הודיעה קבל עם ועולם על החלטתה לכבוש את עזה, מעשה שהוא בפועל הקרבה למוות של החטופים, של חיילים, של אזרחים ושל ילדים וילדות. כאן, ובעזה.

הם אומרים זאת בפה מלא. סמוטריץ ובן גביר מחזיקים מדינה ממשלה בשבי שאיפותיהם הכהניסטיות, המשיחיסטיות, וראש ממשלה נאשם בפלילים שילדיו מוגנים ובטוחים, ושרי הממשלה שילדיהם מוגנים באוהלה של תורה שולחים את הילדים שלנו להילחם עבור שלמות הקואליציה.

ומהצד השני של נתניהו - לוי. לוי שלא הפסיק לרגע, גם כשתותחים רעמו, גם כשכולם אמרו לנו שקט יורים, גם עכשיו, כשהחטופים נמקים במנהרות, לא הפסיק לקדם את ההפיכה המשטרית שהוא כל כך השתוקק לה.

אבל אנחנו - לא ניתן!! לא ניתן!! לא ניתן להקריב את החטופים, לא ניתן לכם להקריב את הילדים שלנו, לא ניתן להקריב את המדינה שלנו.

בשטף הארועים והמכות שהממשלה האיומה מטילה עלינו קשה לעקוב אחרי הכל. אבל זו בדיוק המטרה שלהם, זה בדיוק הצרה שלנו, זה מה שכולם חייבים להבין - הכל קשור בהכל.

ממשלה שמחליטה על כיבוש עזה כאשר יש 48 חטופים במנהרות, כאשר החיילים שלנו שחוקים במקרה הטוב ומתאבדים מהטירוף שאולצו להתמודד איתו במקרה הרע, כאשר ילדים מתים מרעב בעזה,

היא ממשלה שבה לפטר יועמ"שית - זה לגיטימי. ולהחליף מנעולים למשרדה של היועמ"שית - זה בכלל לגיטימי. אל תתבלבלו - הם לא יעצרו אם לא נעצור אותם אנחנו. אנחנו החומה היחידה שנתורה להגן על הדמוקרטיה ואנחנו נגן עליה!!

אנחנו בקרב של חיינו והחום לא מרתיע אותנו. יש כל כך הרבה לתקן, והכל קשור בהכל. ואנחנו נתקן. אנחנו חזקים, אנחנו מוכשרים, ואנחנו נתקן.

צילומים: תניא ציון וולדקס | כיכר אגרט ירושלים

צילום: ראובן גש. | ירושלים

צילום: אדר איל | הבית של השר קיש בהוד השרון

צילום: ורד כליפא כספי | ירושלים

פרופ' דוד הראל | מכון ויצמן למדע

ונשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

ישראל הכפולה: סיפור על אור וחושך

לפני עשר שנים, ביוני 2015, נשא הנשיא ריבלין את "נאום ארבעת השבטים" המפורסם, בה טען ש"תהליכים דמוגרפיים ותרבותיים מעצבים מחדש את פניה של החברה הישראלית, לחברה המורכבת מארבעה 'שבטים' מרכזיים, שמתקרבים זה אל זה בגודלם: חילונים, דתיים-לאומיים, חרדים וערבים".

הוא המשיך וקרא מדם לבו למציאת שפה משותפת, או אתוס משותף, בין הארבעה, על מנת "לשרטט, יחד, כל שבטי ישראל, חזון משותף, של תקווה ישראלית". פנייתו, אמר, באה "מתוך תחושה עמוקה שהחברה הישראלית זקוקה היום לקריאת השכמה".

כעת, לאחר עשור, אני טוען שהאופטימיות שבבסיס קריאתו התפוגגה כליל. האפשרות שנוכל לנסח חזון של תקווה שיאחד את ארבעת השבטים התנפצה אל סלעי המציאות האיומה של השנתיים האחרונות.

אני רוצה להציע חלוקה אחרת לגמרי של החברה הישראלית. גם היא מונעת מצורך נואש בקריאת השכמה, אך מסוג אחר, והאופטימיות הנובעת ממנה גם היא שונה לחלוטין.

ישראל הולכת והופכת קוטבית באופן חסר תקדים, ומתחדדים בה שני שבטים, או זרמים – לא ארבעה. הם מנוגדים זה לזה בחדות כמעט בכל פרמטר, ואף שיש הבדלי דעות בתוך כל זרם, אלה צנועים בהרבה מההבדל החד והמובהק שבין שניהם.

נכון אפילו לומר שיש בעצם שני ישראל.

בישראל האחת – נקרא לה ישראל השפויה, ישראל של כוחות האור – נאבקים על מדינה דמוקרטית וליברלית, בה החוק והסדר נשמרים באדיקות על ידי כולם, "למגדול ועד קטן"; בה הממשלה עובדת בעד האזרחים, בשקיפות ובחריצות, ובניקיון כפיים מלא; בה נאמנות המשטרה והשב"כ היא למדינה; ובה הפרדת הרשויות ברורה ומדויקת, ומערכת המשפט עצמאית וחזקה.

אזרחיה של ישראל השפויה מחייבים שוויון זכויות וחובות מלא בין כל האזרחים כולם; בתקציבים ובשירותים, כמו גם בנטל התרומה למדינה – בעבודה, במיסוי, ובשירות צבאי או לאומי.

בישראל השפויה והמוארת דוגלים בחינוך ערכי, שוויוני וליברלי, ולרוחב החברה כולה, חינוך הכולל לימודי ליבה לכולם; חינוך שמקדש פתיחות וחופש מחשבה, תרבות, מדע, קידמה וידע.

ומה עם **ישראל האחרת**? לאן היא שועטת ובמה היא דוגלת? ובכן, כח, כסף וכבוד; נחשלות, שחיתות, השתמטות, עליונות, משיחיות הזויה, ודיקטטורה. בקיצור, חושך ואפלה!

נשות ואנשי ישראל השפויה נאבקים מרה – הנה, הסתכלו סביב! – לסיום מידי של הלחימה, ההחרבה, ההרג וההרעבה הנוראיים בעזה, דבר שיביא עמו הן את החזרתם של החטופים האומללים כולם, והן סוף לאימה שב"הותר לפרסום".

בנוסף, קצה נפשה של ישראל השפויה גם בעוולות הכיבוש בשטחי יהודה ושומרון ובהתעללות הנפשית והשיטתית בתושביהם.

ומהצד השני, בישראל האחרת, החשוכה והלא-שפויה, דוחפים למלחמות חורמה נצחיות על כל חורשי רעתנו, שיימשכו עד ל"ניצחון המוחלט", שאף פעם לא יגיע, ולעזאזל עם כל השאר; יהיו הקורבנות – שמותם מקודש כקורבן על מזבחות שווא – אשר יהיו.

בישראל של כוחות האור חותרים לשלום ולחיים שלווים עם שכנינו, בצוותא או בנפרד, תוך שגשוג הדדי, ומעוניינים בהסדר הוגן בעזה, שישולב בנורמליזציה עם עמי האזור.

ומה רוצים בישראל האחרת? לנשל ולגרש (שלא לומר לחסל), ואז לספח, לבנות ולהתיישב. "זו שְׁלֵנוּ, זו גם כֵּן".

זאת החלוקה, חברות וחברים, ואין בָּלְתָה. זהו קו ההפרדה המובהק שבתוכנו.

הטרגדיה שבכך כפולה: ראשית, הולך ומתברר מעבר לכל ספק שאין כל יכולת להגיע לעמק השווה בין שני חלקי ישראל האלה, בניגוד לקריאתו האצילית של הנשיא ריבלין. ושנית, כבר יותר מדי זמן שהמדינה נשלטת על ידי הזרם השני, זה של כוחות השִׁחור והאופל, העושים בה ככל העולה על רוחם.

אין מה לגשר ולפשר, ואין שפה או אתוס משותפים. יש קרב על המדינה. מלחמת בני האור בבני החושך, לא פחות.

אך הנה החדשות הטובות: בניגוד לשבטיו של ריבלין, שבמילותיו "מתקרבים זה אל זה בגודלם", אנחנו כבר מהווים רוב, והפער רק הולך וגדל, כי מתרבים אלה שמבינים שהישראל האחרת מדרדרת את המדינה לאבדון של ממש.

וכאן טמונה התקווה הישראלית שלי:

הם לא יוכלו לנו. האור לצידנו, והשפיות. הערכים לצידנו, וגם האמת, וכן, גם העתיד שלנו.

ועדת חקירה ממלכתית קום תקום, סירוב סוחף להשתתף במלחמות שווא הזויות יקרה גם יקרה. והכי הכי חשוב, תתקיימנה בחירות, חברות וחברים, בהן הכל, אבל הכל, יהיה מונח על הכף. הן תהיינה האחרונות שבהן אפשר יהיה להביא לשינוי, ובהן ישראל השפויה תנצח בגדול!

עלינו לעשות הכל כדי שהן תהיינה הוגנות ושהתוצאות ישקפו את יחסי הכוחות בין שני חלקי ישראל. עובדים על זה.

באנו חושך לגרש, וננצח! אין לי כל ספק.

יאללה לעבודה!

פרופ' חגי פרץ | הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

שלום לכולם,

אני רוצה לשתף אתכם במשהו - נולדתי ביום העצמאות, וברית המילה שלי הייתה באחד במאי, יום הפועלים. אבל לא חשבתי שיום אחד אעמוד בראש ארגון עובדים, בטח לא כאן, בעצרת. אבל בימים כאלה, כל אחד מאיתנו נקרא למלא תפקידים מעבר למה שציפה, כדי לעבור יחד את התקופה הקשה הזו.

כשלקחתי על עצמי את התפקיד, המטרה הייתה ברורה: לשפר תנאי שכר ותעסוקה, לשמור על זכויות, לחזק את הקשרים באקדמיה הישראלית. לא דמיינתי שאצטרך להיאבק על עצם היכולת הבסיסית להגן על זכויות העובדים, ועל עתיד האקדמיה.

מאז ה-7 באוקטובר, חברי הסגל ובני משפחותיהם עשו מעל ומעבר: הם התייצבו למילואים, הקימו מערכי התנדבות, וסייעו לכוחות הביטחון ולמפונים. הם התאימו את השנה האקדמית כולה לטובת המילואימניקים, סיפקו סיוע אישי ותמכו בסטודנטים שנפגעו. כל זה, כשבמקביל הם מתמודדים עם חרמות בינלאומיים, פגיעה בשיתופי פעולה ובמימון מחקרי, ואפילו הרס מעבדות.

ולמרות כל זאת, הממשלה וחברי כנסת פועלים כנגדנו.

הם מקדמים חוקי השתקה ייחודיים לאקדמיה המסמנים את חברי הסגל כתומכי טרור, ופוגעים במעמדנו המקצועי, תוך איום בפיטורים הנוגדים את חוקי זכויות העובדים. הם מנסים לקדם הדרה מגדרית באקדמיה בלי שיח ובלי הקשבה, הם מנסים להגביל את יכולת השביתה של ארגוני עובדים.

כלי ההגנה שלנו מוגבלים, אך קיימים: שיח עם חברי כנסת (לו היו מוכנים להקשיב), ניירות עמדה (לו היו קוראים), וגם צעדים ארגוניים כדי ששימו לב. אבל לבסוף, הפנייה לבתי המשפט - ובמיוחד לבג"ץ - היא לפעמים הכלי היחיד שנותר לנו כנגד פעולות וחוקים לא סבירים.

לכן, כשגורמים בממשלה ובכנסת קוראים לא רק נגד מערכת המשפט, והמנהל התקין, אלא גם פועלים או קוראים לפעול נגד צווי בג"ץ, הקרקע נשמטת מתחת לרגלינו. שאזרח, וכראש ארגון עובדים, אני חש חובה להתריע: פגיעה במערכת המשפט היא פגיעה ישירה ביכולת שלנו להגן על זכויות העובדים. זו לא שאלה פוליטית, זו שאלה של הגנה בסיסית על זכויותינו להגנה.

צילומים: ורד כליפא כספי | ככר אגרנט ירושלים

אני מודע לכך שיש גם בין חברי הסגל הטוענים שארגוני עובדים צריכים להתמקד רק בזכויות העובדים ותנאי שכר, וכי נושא מערכת המשפט הוא פוליטי. ארגוני עובדים אכן צריכים להישמר מעיסוק פוליטי, אבל ארגוני עובדים עוסקים בהגנה על זכויות מהותיות של העובדים, ועל הכלים הבסיסיים להגן עליהן, באנו לפה היום כי מערכת המשפט ושומרי הסף מהווים חלק מהותי בשמירה על זכויות אלו, זהו לא עניין פוליטי, אלא עניין העומד במרכז האפשרות לפעילות של ארגוני עובדים. אני רוצה לסיים במסר של תקווה, לא של כעס.

אני באתי לדבר בעד ולא נגד

בעד שמירת החוק

בעד מנהל תקין

בעד התנהלות ערכית

בעד שיח והקשבה

בעד פעילות מקצועית

בעד התנהלות אחראית

בעד ראיית האחר בלי איבה

למען כל אזרחי מדינת ישראל

למען כל המגזרים.

באתי לא מכעס גם עם יש סיבות לכעוס,

באתי מתוך תקווה

איני אדם דתי, אך אסיים בחלקים מתוך תפילה הנהוגה בבתי כנסת ואני מקווה שהיא עדיין תפילה משותפת אזרחי ישראל ותושביה:

אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם, צוּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ, בָּרַךְ אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, רֹאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלַּתָּנוּ. הֲגֵן עָלֶיךָ בְּאֶבֶר חֶסֶדְךָ, וּפְרֹשׁ עָלֶיךָ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ, וְשַׁלַּח אוֹרָךְ וְאַמְתָּךְ לְרֹאשִׁי, שְׁרִיף וְיוֹעֲצִיָּה, וְתִקְנֶם בְּעֶצֶה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. חֲזַק אֶת יְדֵי מַגְנֵי אֶרֶץ קִדְשֶׁנוּ, וְהִנְחִילֵם אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעָה וְעֹטָרַת נִצְחוֹן תַּעֲטֹרֵם, וְנִתַּת שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וְשִׁמְחַת עוֹלָם לְיוֹשְׁבֶיהָ.

צילום: ורד כליפא כספי | כיכר אגרנט ירושלים

צילום: אורי יפה | צומת הגומא

ככר אגרנט ירושלים

3 ספטמבר 2025

פרופ' סראב אבורביעה | אוניברסיטת בן גוריון בנגב

ערב טוב לכולן.

שמי סראב אבורביעה. נולדתי גדלתי והתחנכתי בבאר שבע, תחילה בבית ספר בדואי ולאחר מכן בתיכון יהודי. חיי ארוגים בשתי החברות, היהודית והערבית. התחנכתי על ערכים של חיים משותפים, מוסר אנושיות וקבלת השונה. החמנתי על ידי החברים של מטה מאבק האקדמיה לתת את הפרספקטיבה שלי על האיום שחונק את החברה הישראלית. הניסיון לנטרל את שומרי הסף, שהוא איום על הדמוקרטיה, שהוא איום על היכולת שלנו להשמיע את קול האנושיות.

אני שואלת את עצמי האם מחר יהיה לנו את האומץ להשמיע באקדמיה ומחוצה לה את קול האדם שמסרב להכיר באובדן צלם האנוש בעזה, בגדה המערבית, בכפרים הבדואיים בנגב, וביחס כלפי קבוצות מוחלשות. זה נעשה בכל האמצעים: הרס מתמשך של מנגנונים מוסדיים, הפיכת החוקי לבלתי חוקי, הפיכת הקול לעבירה והפיכת האנושיות למערכת היררכית ומקוטבת.

כשאנחנו שומעים אנשי תקשורת בפריים טיים מדברים על המלחמה, על היררכיה בין כאב לכאב או ניצבים מול שיקוף מצמרר של אובדן המצפן המוסרי. היכולת לחמול רק על צד אחד, לראות אנושיות רק בצד אחד — זו לא רק קהות רגשית. זו צביעות אנושית שמבחינה בין ילד עזתי לילד ישראלי, בין חטוף רעב לתינוק רעב.

המלחמה הזו קוברת את כולנו — יהודים וערבים, ישראלים ופלסטינים. חטופים, אזרחים וילדים. בריכת הדם רק מתרחבת, והייאוש הולך וגובר. אם נתפקח נבין שמדובר למעשה בשלב קטסטרופלי בתהליך התדרדרות מתמשך של הדמוקרטיה, שכבר בא לכדי ביטוי בהפקרת מיעוטים: חוק הלאום המבטיח עליונות יהודית, אי ההכרה וההרס של כפרים בדואים בנגב, ניסיונות להדיח ח"כים ערבים, קידום חוקי ההשתקה, המשך הרדיפה וההפחדה של כל מי שמעז להביע קול מחאה והתנגדות.

פריצת מצור ההשתקה בארועים כמו עצרת זו, במטרה להשמיע קול שפוי, מחייבת הגנה מוסדית על חופש הביטוי, הגנה שהמערכת המשפטית ושומרי הסף אמורים לספק. אנו באקדמיה חייבים להדגיש את חובתנו לא לשטוף ידיים מאחריות, אלא להיות בין אלו שמעזים להשמיע את קולנו, גם כשזה לא נוח, גם כשזה מסוכן. ההיסטוריה לא תשאל איפה היו היחידים, אלא תשאל איפה היו הארגונים, המוסדות, הקול הקולקטיבי — באחת התקופות החשוכות ביותר שידענו.

בימים אלה אנחנו ניצבים מול צומת מכרעת באחת העתות החשוכות שידעה ההיסטוריה.

ההשתתפות במצעד ההשתקה, הסירוב להכיר בערך קדושת החיים ללא הבדל מוצא לאומי/אתני — הם לא ניטרליות. הם שיתוף פעולה עם מנגנוני ההשתקה. מנגנונים שכוחם הולך ומתעצם כאשר הסמכויות של שומרי הסף נשללות ונמסרות לרשות המבצעת. כל אחת ואחד צריכים לשאול את עצמם: איזה אזרחית אני רוצה להיות? משתפת פעולה עם פשיזם מחלחל — או דמוקרטית גאה שמסרבת לשותק?

צילום: ראובן גש | ירושלים

צילום: ורד כליפא פספי | כיכר אגרוט ירושלים

צילום: ורד כליפא כספי | כיכר אגרוט ירושלים

צילום: אורי יפה | ירושלים

צילום: אורי קורן | כיכר אגרוט ירושלים

צילום: תניא ציון וולדקס | כיכר אגרוט ירושלים

ד"ר גייל טלשיר | האוניברסיטה העברית בירושלים

ערב לווהט לירושלים!

ערב טוב לוחמי ולוחמות הדמוקרטיה!

ערב טוב למחנה הליברלי שינצח בבחירות 26!

רק בדמוקרטיה החיים הם הערך המרכזי. קיום החיים, והחיים המשמעותיים. רק בדמוקרטיה, חירות שיוויון וסולידריות הם ערכי היסוד.

קישור
לנאום

ממשלת מיעוט של 50 ח"כים (החרדים הרי פרשו) השולחת את בניה (כלומר את בנינו) לקרב בו ימותו חטופים ולוחמים על מזבח קנאיות דתית היא ממשלה לא לגיטימית. ממשלה המסרבת לקחת עסקת שחרור בו יושבו החטופים, תסתיים המלחמה ויוקם גוף פיקוח לתהליכי דה-מיליטריזציה ודה-רדיקליזציה של עזה בתמורה לשיקום – עמדה בה מחזיקים כ-75% מהציבור הישראלי כולל רוב במצביעי הליכוד – היא ממשלה שאינה מקדשת את האדם. היא ממשלה שמקדשת שלטון ואדמה. הישרדות בשלטון היא הערך העליון של המנהיג העליון נתניהו. קדושת האדמה על פני האדם היא המטרה הנעלה של דרמר, סמוטריץ ובן-גביר המושכים בחוטים של ראש הממשלה. ולראייה – בישיבת הקבינט הקודמת נטה נתניהו לקבל עסקה חלקית עליה התעקש הוא שנה וחצי. בישיבת הקבינט שמו דרמר וסמוטריץ אולטימטום. רק כיבוש מלא של הרצועה וממשל צבאי. נתניהו נכנע. נתניהו הוא בובה על חוט. הוא מרכז את כל העוצמה והסמכויות בידיו – והם, מהדקים את החבל על צווארו למען כיבוש, גירוש, מוות ויהוד הרצועה. נתניהו אוזח בשלטון ומבצע הפיכה משטרית תוך כדי שהוא משעבד את עתיד מדינת ישראל לקנאות הקיצונית של עליונות יהודית.

שתי מטרות המלחמה של הממשלה – השבת חטופים ומיגור החמאס – ימחצו תחת מרכבות גדעון 2. ממשלה שמסרבת לשחרר חטופים ומתעקשת להצמיד לוחמים לקרב שיש התנגדות ציבורית גורפת בעם כנגדו – היא ממשלה שמקריבה חיים על מזבח הישרדותה בשלטון. היא ממשלה שפועלת נגד העם. היא אינה עוד שלטון של העם בשביל העם למען העם – היא ממשלה שפועלת למען השליטים בלבד.

צילום: יאיר להב | ירושלים

צילום: תניא ציון וולדקס | כיכר אגרנט ירושלים

כל ראשי מערכת הבטחון – רמטכ"ל, ראש מוסד, מ"מ ראש שבכ וראש המל"ל – כולם מונו בידי נתניהו – מתנגדים לכיבוש העיר עזה והפקרת החטופים. 74% מהמשרתים – סדיר ומילואים – מעדיפים עסקה וסיום מלחמה על פני כיבוש עזה. אבל מאחורי הקוסם הפוליטי מארץ עוז, עומד גוץ בשם סמוטריץ' ומושך בחוטים. הוא יפרוש אם נתניהו יציל חטופים. הוא יפרק את הממשלה אם לא יהיה ממשל צבאי בעזה. הוא יודא שנתניהו יחיל ריבונות על יו"ש ויבנה התנחלויות יהודיות בעזה. למה? כי זה מה שהקנאים הקיצוניים שמובילים את ממשלת נתניהו מאמינים בו: גאולה. 7 באוקטובר בשבילם הוא נס. נתניהו הוא רק חמורו של משיח השקר שלהם. החרד"לים שולטים בכיפה. נתניהו עובד בשבילם ומוביל את ישראל לבידוד, להקצנה, למלחמת נצח.

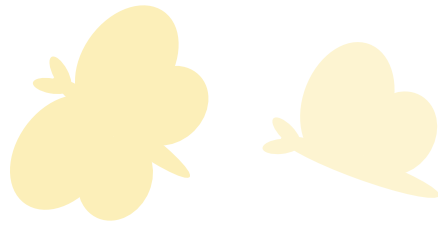
אז הערב אנחנו עומדים כאן בזעם, כי ממשלת המיעוט הפקירה את בטחון ישראל, שולחת את ילדינו שלנו לעוד סבב בעזה – רק עוד גירוש של מיליון איש מהעיר עזה – אנחנו ממש פסע מנצחון מוחלט – במלחמת הנצח בה הם מקריבים את ילדינו, חטופינו, לוחמינו.

פעם סלע קיומנו היה ציר פילדלפי, אחר כך ציר נצרים, אל תשכחו את ציר מורג ועכשיו: רק כיבוש וגירוש מהעיר עזה תוך סיכון ברור של חיי החטופים. ברגע שתיכבש העיר עזה ומחנות המרכז, כל הרצועה בשליטת ישראל. כלומר, ישראל אחראית לשני מיליון פלשתינאים. בשבוע שעבר העביר סמוטריץ' שר האוצר קיצוץ רוחבי: פחות לבטחון, לחינוך ולבריאות של כל אחד ואחת מאיתנו. לאן הולך הכסף? לסיוע לעזתים בעזה. סיוע שנבזז ומחייב ומחזיק את חמאס.

שתי מטרות מלחמה שמה הממשלה: השבת חטופים ומיטוט חמאס. הכניסה לעיר עזה מהווה סיכון ברור לחיי החטופים. הרמטכ"ל התנגד לכך ואמר נחרצות שהוא בעד עסקה. ומה לגבי מיטוט חמאס? חמאס כארגון טרור צבאי מוטט מזמן. נותרו כיסי התנגדות ומיליציות מקומיות. אז מה יש לשלוש אוגדות של צה"ל לחפש בעיר עזה? לא מיטוט החמאס אלא שימור החמאס. כדי למוטט את החמאס יש להחליפו בשלטון עזתי מקומי בפקוח בינלאומי שאינו חמאסי. מדינות ערב, סעודיה והאמירויות הציעו תכנית של דה-מיליטריזציה ודה-רדיקליזציה של הפלסטינים ופיקוח הדוק של מי שהכי מתעבים את האחים המוסלמים והטרור האיסלמיסטי – מצרים, ירדן, סעודיה וארצות הברית. בפיקוח צבאי ישראלי. אבל נתניהו אומר לא. לא לנורמליזציה עם סעודיה. לא להחלפת שלטון חמאס. כאז כעכשיו עבור סמוטריץ' ונתניהו החמאס הוא נכס. הם לא רוצים להחליפו. הם רוצים להמשיך לכבוש. ממשל צבאי. התנחלויות יהודיות עליהם ישמרו החיילים שלנו.

צילום: אורי קורן | ירושלים

מי ילחם בעד כיבוש, גירוש וייהוד עזה? הילדים שלנו ושלכם. ומי לא ילחם עבורם? כמעט מאה אלף חרדים שממשלת נתניהו מתעקשת לפטור משירות צבאי. היום בועדת חוץ ובטחון לא דנו על מלחמה וחטופים. דנו על השתמטות חרדים.

ככה נתניהו רוצה לראות את ישראל: סמכויות בלתי מוגבלות בידי ראש הממשלה שישלוט כאן לנצח. יריב לוין יקבע את מינוי כל השופטים. בן גביר ישתלט על המשטרה, וימגר את ההפגנות. זיני ישתלט על השב"כ וישליך אנשי מחאה לכלא. השר קיש ינזוף במורים שבעד השבת חטופים או מחנכים לדמוקרטיה ויכניע את החינוך הממלכתי וההשכלה הגבוהה, השר קרעי יבטל את חדשות התאגיד והשר ישראל כץ יסגור את גל"צ וימשטר את הרמטכל זמיר או יחליפו בנאמן מטעם.

בחסות מלחמת השולל מנסים שרי ממשלת נתניהו לרוצץ את מפרקתה של הדמוקרטיה הישראלית. נתניהו מתעקש לפטר את התובעת במשפטו. שריו מבקשים להעמיד את ממשלתו מעל החוק. לא מכירים בנשיא העליון, לא נשמעים לפסיקות בית המשפט, מגרשים את נציגי שלטון החוק – היועצים המשפטיים – מחדרי קבלת ההחלטות.

ואנחנו, מטה האקדמיה, באנו להוריד את המסך על השינוי המשטרי שמחוללת ממשלת נתניהו בצל הדי המלחמה. אנחנו גאים בהתנגדות האזרחית להפיכה המשטרית, במחאה האיתנה הישראלית שבולמת את ההפיכה המשטרית אבל גם משרטטים את האופק:

ממשלות נופלות בתנועת מלקחיים: התנגדות חזקה של הציבור, וקריסה של הקואליציה. שני הסדקים המרכזיים של הקואליציה – חוק ההשתמטות וכיבוש כל הרצועה הפוגע בבטחון ישראל – מתרחבים וביאו לקריסה פנימית של ממשלת נתניהו בסתיו. הממשלה הנוראית הזאת בקץ דרכה.

ולכן עלינו, המחנה הליברלי, הדמוקרטי, הרוצה בישראל יהודית ודמוקרטית, להיערך לבחירות. יש לנו שלוש משימות.

להציב אלטרנטיבה – מדינית-בטחונית, ליברל-דמוקרטית וחברתית-סולידרית לממשלת הקנאים הזאת.

להיערך לבחירות במפלגות התומכות בישראל יהודית ודמוקרטית ולוודא שכל מי שבעדה יוצא להצביע

ואז נגיע לקרב האמיתי – על קביעה מחודשת של כללי המשחק הדמוקרטיים, על בניית תשתיות לבטחון, לבריאות ולחינוך, על יצירת ישראל יהודית ודמוקרטית עם ממשלה שפועלת למען כלל האזרחים והאינטרס הלאומי-ישראלי ובונה כאן מחדש חברת מופת, חוצפנית, יזמית, מובילה – ריסטרט-אפ נניישן. זאת המלחמה שלנו, ובה ננצח כי כולנו בעד – ד-מו-קרטיה.

צילום: אדר איל | גג הספרייה הלאומית בירושלים

הניסיון להדחת היועצת המשפטית לממשלה על שום מה?

זוהי מלחמה ארוכה, מלחמה שאינה נגמרת, וכעת במוקדה עומד כיבוש עזה. אדם אחד ויחיד החליט על כיבוש עזה. לדעת הרמטכ"ל, נציג הצבא, מדובר בצעד בלתי סביר לחלוטין. צעד שיביא למותם של חיילים נוספים, יגדיל משמעותית את הסיכון לחטופים, יגרום למותם של אזרחים וילדים בלתי מעורבים בעזה, ויסכן את מדינת ישראל ואת חייליה בהאשמות על פשעי מלחמה. כל זאת, למען מטרה שספק רב אם בכלל ניתן להשיג אותה. אבל בדבריי הקצרים היום, אני רוצה להתמקד במהלך להדחת היועצת המשפטית לממשלה.

השאלה המעניינת היא, מדוע הממשלה נוקטת בצעד הזה, שאין לו שום היתכנות משפטית? הרי תשעה משופטי בית המשפט העליון אמרו זאת בצורה מפורשת. כל משפטן מתחיל יודע שלצעד הזה אין כל היתכנות משפטית. אז למה הממשלה עושה את זה?

יכולות להיות שלוש אפשרויות.

האפשרות הראשונה היא שהם רוצים להשפיל את היועצת המשפטית בעיני בוחריהם ובעיני כולנו. אם זו מטרתם, ברור שהם נכשלים בה כישלון חרוץ. אדרבה, צעד זה רק מדגיש את חשיבותה של שומרת הסף הזו, את היותה סמל לתקווה של כולנו. כל ניסיון לפגוע בה רק מחזק אותה ואת מעמדה.

האפשרות השנייה היא שהם חושבים שבית המשפט העליון יעזור להם בדרך כלשהי. הם מקווים שבית המשפט יתמקד בסוגיות פרוצדורליות בלבד ויספק להם אמצעי להדיח בסופו של דבר את היועצת המשפטית, למשל, בכך שיאפשר להם לשנות את פרוצדורת ההדחה. הם טועים טעות מרה. בית המשפט העליון לא ייתן לזה לקרות. אני מקווה, וכך גם מצופה מבית המשפט העליון, שיבהיר באופן חד-משמעי שלא מדובר רק בעניין פרוצדורלי, אלא בראש ובראשונה בעניין מהותי. אין שום דרך משפטית להדיח את שומרת הסף שממלאת את תפקידה בהצלחה כה רבה; את שומרת הסף שמונעת מהממשלה חלק מהתנהגויותיה העברייניות. כאשר נוצר קונפליקט בין היועצת המשפטית לבין הממשלה, משום שהממשלה מתנהגת באופן עברייני והיועצת מנסה לבלום אותה, הדרך לפתור את הקונפליקט אינה הדחת היועצת, אלא מניעת ההתנהגות העבריינית. זו הדרך היחידה.

ישנה האפשרות השלישית, המטרידה מכולן, ואני חושב שלשם הממשלה מכוונת. האפשרות השלישית היא שהממשלה יודעת, ואולי אף מקווה, שבית המשפט העליון יפסוק שאי אפשר להדיח את היועצת המשפטית לממשלה.

מדוע שהממשלה תרצה בתוצאה כזו? משום שתוצאה כזו תיתן לה הזדמנות לעשות דה-לגיטימציה לא רק ליועצת המשפטית, אלא גם לבית המשפט העליון ולשלטון החוק כולו. ראינו כבר סימנים לכך: ראו את פרשת השר קרעי וההוראה המחזרה שנתן לעובדי משרד התקשורת להתעלם מהנחיות היועצת. ראו את התנהגותו הילדותית של יריב לוין כאשר נעל את שערי משרדי היועצת, וראו עוד התבטאויות בנושא של שרים אחרים. כל זה רק ממחיש מה עלול לקרות, ואני חושש שזה מה שהממשלה מקווה שיקרה: שאחרי פסיקה נחרצת של בית המשפט העליון שאין להדיח את היועצת,

הממשלה תפר את הצו ותנקוט צעדים, מפורשים או משתמעים, שבפועל יהיו שקולים להדחתה.

אם כך יקרה, זו לא תהיה רק פגיעה בדמוקרטיה – זה יהיה סופה של הדמוקרטיה. יש מהלכים שהם פגיעה בדמוקרטיה, ויש מהלכים שהם קץ הדמוקרטיה. ממשלה שמפסיקה לציית לחוק ומציבה את עצמה מעליו אינה פוגעת בדמוקרטיה, היא מחסלת אותה. האפשרות שלזה מכוונת הממשלה, מטילה על בית המשפט העליון ועלינו הציבור, תפקיד חשוב במיוחד, יותר מבעבר.

מצופה מבית המשפט העליון לא רק לפסוק באופן חד-משמעי שלא ניתן להדיח את היועצת המשפטית – זה, כפי שאמרתי, טריוויאלי מבחינה משפטית – אלא גם לדאוג לאכיפת פסיקתו. קיימים חוקים העוסקים בביזיון בית המשפט, ובעניין זה בית המשפט העליון טרם טיפל כראוי. על כל שר, ובכלל זה ראש הממשלה, שיפרו את צווי בית המשפט, יש לכפות את קיומם באמצעות הליכי ביזיון בית משפט.

חשוב אפילו עוד יותר – לנו, הציבור, יש תפקיד קריטי. הפגנות כמו זו, והפגנות נוספות שהיו ויהיו, מחזקות כמובן את היועצת המשפטית. אנו מקווים שהן מחזקות גם את בית המשפט העליון, כדי שידע שכולנו עומדים מאחוריו ושאל לו לחשוש מלפסוק את הפסיקה הנכונה.

אבל יש דבר חשוב עוד יותר: הציבור צריך לאותת לממשלה שיש מהלכים שלא יעברו בשום פנים ואופן. אינני מתכוון רק למחאות; הן חשובות ועושות הרבה, אך לעיתים אינן מספיקות. כולנו אנשים שומרי חוק ואיננו רוצים להפר אותו. אך ברגע שהממשלה – אם וכאשר זה יקרה – תתעלם מפסיקת בית המשפט העליון ותפר ברגל גסה את צויו, לא יספיק לדבר. צריך יהיה לעשות.

ומה זה אומר "לעשות"? מספר ראשי האוניברסיטאות, ואני ביניהם, כבר הצהירו שאם נגיע למצב הזה, האוניברסיטאות יושבתו ללא הגבלת זמן. זה לא רק האוניברסיטאות. אנו יודעים שגם יושב ראש ההסתדרות וגם גורמים מרכזיים אחרים במשק, שעד היום נזהרו מסיבות כאלה ואחרות מנקיטת צעדים מרחיקי לכת, אמרו במפורש שאם נגיע לנקודת השבר שבה הממשלה מציבה את עצמה מעל החוק, המשק כולו יושבת ללא הגבלת זמן. זה חייב להיות אמיתי, זה חייב לקרות.

ברגע שהממשלה שמה את עצמה מעל החוק, מוטלות על הציבור חובות שונות מאלו המוטלות עליו בשגרה. התנערות הממשלה מהחוק דורשת מאיתנו פעולה וחשיבה שונה. אני בטוח שזה יקרה, והכל יהיה במסגרת החוק ובעיקר ללא אלימות.

חשוב לזכור, ובזה אסיים: אי-ציות של ממשלה לפסיקת בג"ץ שקול להפיכה צבאית, וכך יש להתייחס אליו ולטפל בו.

באר שבע

6 ספטמבר 2025

ד"ר איתן צלגוב | אוניברסיטת מזרח אנגליה

ערב טוב

אם היו מספרים לנו סיפור, על מדינה שבה אויב רצחני חטף אזרחים ואזרחיות מבתיהם, ובה הממשלה עושה הכל כדי שהחטופים והחטופות לא ישובו לבתיהם. ואם היו לנו מספרים לנו שיועציו של ראש הממשלה של אותה מדינה משתפים פעולה עם מדינה שתומכת באויב הרצחני בעבור בצע כסף. ובסיפור הזה, בזמן מלחמה, ראש הממשלה עובד ומתאמץ, אבל לא בשביל החיילים והחטופים, אלא כדי לאפשר לחלק אחר להשתמט משירות בצבא. מה היינו אומרים על ממשלה שכזו?

התשובה ברורה לכולנו: היינו אומרים שזו ממשלת בגידה. שהשרים בה בוגדים. ושראש הממשלה שלה, הוא בוגד. היינו אומרים את זה. אבל במקרה הישראלי היינו טועים. כי בישראל אין בגידה. השרים אינם בוגדים, וראש הממשלה אינו בוגד.

תקשיבו. בגידה היא הפרת אמון. כשבת הזוג שלך נפרדת ממך או ממך ומוצאת בן זוג אחר, היא לא בוגדת בך. היא פשוט כבר לא בת הזוג שלך. ואם אתה ממשיך לפרנס אותה, לעבוד בשבילה, להיות נאמן לה, והיא ממשיכה להתעלם ממך, היא לא בוגדת בך. אתה זה שלא הבנת. הממשלה הזאת עזבה אותנו. היא לא הממשלה שלנו. זאת לא ממשלה. זהו משטר. משטר שעזב אותנו כשזנח את הדמוקרטיה.

כי דמוקרטיה לא יכולה להתקיים בלי דין וחשבון

לאזרח - המשטר הזה מסרב לקחת אחריות על האחים ואחיות שלנו במנהרות, ועל מאות אזרחים שנרצחו בשעה שבכירי המשטר נאלמו דום ונעלמו אל תוך בונקרים מבוצרים.

כשאנחנו דורשים דין וחשבון. המשטר הזה צוחק עלינו!

כי דמוקרטיה לא יכולה להתקיים בלי חופש מידע - והמשטר הקים לו ערוץ תעמולה שזורע בורות פחד, ושנאה נגדנו וכנגד מוסדות המדינה. המשטר מסרב להכניס עיתונאים לסקר את המלחמה בעזה כדי שאיש לא ידע מה קורה 20 דקות מפה.

המשטר הזה מפחד מחופש מידע!

כי דמוקרטיה אינה יכולה להתקיים בלי החופש להתאסף ולהביע דעות - ופה מעודדים בריונים לפגוע במפגינים ובמי שמתנגד למשטר.

המשטר הזה לא רוצה חופש ביטוי!

כי דמוקרטיה אינה יכולה להתקיים בלי שלטון חוק - ופה עבריין מורשע מנסה להפוך את המשטרה למיליציה. וראש המשטר מרסק את שלטון החוק באמצעות הפצת תיאוריות קונספירציה שהעתיק מהדוד מאמריקה על דיפ סטייט.

זה משטר שעוין את שלטון החוק!

ולא פחות חשוב: דמוקרטיה אינה יכולה להתקיים בלי הגנה על זכויותיהם, וחיים של בני האדם - זה משטר שלא איכפת לו מחייהם של החטופים. זהו משטר שמחפש בעירום על מפגינות והורס בתים של בדואים סתם כי אפשר. זהו משטר ששם במשרד הביטחון נער גבעות שהגה את תכנית ההכרעה הקוראת לגירוש, שעבוד, או השמדה של הפלשתינאים. זו תכנית שהופכת למדיניות של המשטר.

זהו משטר שסולד מזכויות אדם!

ראשי המשטר יאמרו שדמוקרטיה משמעה בחירות. ובחירות בלבד. אבל דמוקרטיה לא קורית פעם בארבע שנים. שלטון דמוקרטי מכבד זכויות אדם, מרסן את עצמו, מאפשר דיון ציבורי, ומאזין לביקורת כל הזמן.

וגם כשהיו בחירות, והן יקרו, מכונת התעמולה של המשטר כבר מכינה את הטעונונים לפסילת רשימות, לדיכוי הצבעה, ולסיפורים על זיופים וגניבת בחירות.

אז זהו המשטר. ובגלל שזה משטר, מה שקורה כאן הוא לא הפגנה במדינה דמוקרטית. מה שקורה כאן הוא מאבק. ומי שנאבק הוא מתנגדי ומתנגדות משטר. זה מאבק. זה לא מאבק להישמע, כי אין מי שמקשיב. זה מאבק, קודם כל, על שיטת הממשל שלנו

המשטר הישראלי הנוכחי הוא הימני קיצוני ביותר מכל ממשלות העולם בעשורים האחרונים והוא גם מהגרועים שראינו ובעולם. אבל בדבר אחד חשוב, המשטר הזה מצטיין. מכונת התעמולה של המשטר בנתה סיפור משכנע. יש בו רעים: השמאלנים, הערבים, שלטון החוק, המפגינים והמפגינות. יש בו טובים: העם. ויש גיבור: המנהיג שמייצג את העם. ומי שלא נאמן למנהיגי הופך אויב העם. זהו הסיפור בבסיסה של המהפכה האנטי דמוקרטית.

ובסיפור הזה, ובמהפיכה האנטי דמוקרטית הזו אנחנו נאבקים. המאבק הזה צריך לעורר בנו תקווה כי הוא כבר שינה אותנו: הוא הפך אותנו ליותר פוליטיים, יותר חתרניים, יותר מפוכחות, יותר מאורגנים, יותר אמיצות, יותר יצירתיים, יותר מיליטנטיות ויותר חכמים.

המאבק הזה גם הבהיר לנו מי אנחנו ואיזה סיפור אנחנו רוצים. אנחנו ישראלים שרוצים ישראל סולידריות וטובה יותר. ישראל שיש בה יש מקום ליהודים ויהודיות, וגם לערבים ולערביות. ישראל שתומכת בזכויות אדם ומסרבת לפשעים שנעשים בשמה. ישראל ששומרת על עצמה, על האזרחים שלה, אבל גם על הערכים שלה.

כדי שישראל הזאת תקום צריך שמתנגדי ומתנגדות המשטר היהודים והערבים ימשיכו עוד ועוד לשתף פעולה ולבנות שותפויות פוליטיות וחברתיות ללא חשש מהמשטר, וגם מתוך הבנה מפוכחת כי זוהי הדרך שתאפשר למתנגדי ולהתנגדות המשטר ליצור רעיון אפקטיבי, חדש ונחוץ. וגם כוח חזק מספיק, ברמת החברה האזרחית אבל גם המפלגתית פוליטית כדי להאבק על הממשל שיהיה פה אחרי שנעצור את המהפכה.

תודה על ההקשבה. והכי חשוב: ושתסתיים כבר המלחמה הארורה הזו ושהחטופים והחטופות ישובו הביתה במהרה.

באר שבע

6 ספטמבר 2025

יעקב בראון | מילואימניק ויזם באר שבעי, פסיביסט מן השורה

ערב טוב.

קוראים לי יעקב, אני חי בבאר שבע ומגדל בה שתי בנות.

לאקטיביזם מחירים רבים וידועים. באתי לכאן הערב לדבר על מחיר הפסיביזם.

אני עומד כאן היום, וזו רק ההפגנה השנייה שלי בשנתיים האחרונות. לא הייתי מאוד עסוק. לא הייתי פצוע. ולא הייתי בחו"ל. בחרתי לא להיות. בחרתי להתנתק.

בשביעי באוקטובר, כמו רוב אזרחי מדינת ישראל, הייתי מחויב לתת את המקסימום. נסעתי לחברים שכבר היו במילואים. למרות שהייתי בפטור – התחננתי והתעקשתי להתגייס. עברו יומיים של שינה ברכב לפני שקיבלתי נשק ומדים. ומאז עשיתי גם כמה סבבי מילואים נוספים.

הייתה תחושת בהילות – לעצור את האסון הבא. ושליחות – להגן על עם ישראל. על השבט שלי. אבל אז משהו נשבר. שמעתי דיבורים על נקמה וכיבוש – ולא על החזרת החטופים. ראיתי איך מאבדים כיוון. ואובדן הכיוון לא היה רק שלי. הוא היה של מדינה שלמה.

במקום להחזיק באחריות על חיי אזרחיה – היא נסחפה לשפה של נקמה. במקום לראות את ההצלה כדבר ראשון במעלה – היא בחרה להקריב.

וכשמדינה מאבדת כיוון – גם האנשים שבה מתחילים לאבד כיוון. וכך גם אני. ברגע שהאמנתי שהמסלול כבר לא מוביל להצלה – אלא להרס – לא מצאתי יותר את מקומי. בחרתי לסגת. בחרתי קליפה. פחות אמפתיה. פחות התבוננות בחלשים סביבי. פחות רצון לעזור. לא כי נהייתי אדם קר יותר – אלא כי זו הייתה ההגנה שלי. כמו מגן גוף כבד, לא נוח, שחוסם חלק ממך – אבל מונע ממך להתרסק.

לדבר הזה יש שם. פציעה מוסרית.

זו לא עוד טראומה רגילה. זו פגיעה בנפש שנוצרת כשאתה עושה או שותק מול דבר שאתה מרגיש שהוא לא מוסרי. אצל אדם אחד זה מתבטא באדישות. אצל אחר – באובדן אמפתיה. אצל שלישי – בייאוש או אשמה.

אבל זה לא נעצר באדם הבודד. זה מחלחל לחברה כולה. וכשזו כבר לא רק פגיעה של יחיד – אלא של מדינה שלמה – היא נראית ברחוב, בחיים הכי יומיומיים. החמלה נעלמת מהעיניים. אתה עובר ליד מישהו שסובל – ולא עוצר. הכביש הופך לשדה קרב. כל קבוצה מתבצרת בבונקר שלה, עסוקה רק בהישרדות שלה – ולא רואה את השנייה.

זה לא רק בידוד אישי. זו בדידות לאומית. גם אצלי זה נראה ככה. לפעמים ייאוש – מחשבות על ויתור, על חיים במקום אחר. לפעמים אשמה – על זה שאני לא נלחם יותר, על זה שאני לא מרים את הראש. ולפעמים תלישות – מחשבות שיפוטיות שמרחיקות אותי עוד יותר.

ואז אני עומד מולכם. ופתאום יש משהו אחר. עולה בי הערכה עמוקה. כי אני יודע – שבלעדיכם, ובלעדי העקשנות שלכם – לא היה כאן שום בלם. אתם, בשובכם שבוע אחרי שבוע, נותנים את החיסון לפגיעה המוסרית הזאת.

כי להפגין – זה לא רק מחאה פוליטית. זו פעולה שמחזירה את החמלה. שמזכירה שיש אחריות משותפת. שמונעת מאיתנו לשקוע באדישות ובייאוש.

וכשאתם מפגינים – אתם משפיעים לא רק על עצמכם, אלא גם על המפגין שלידכם, ועל כל מי שסביבכם. עצם זה שאתם לא מוותרים – על המרחב הציבורי, על המילים, על התקווה – זה מה ששומר עלינו כחברה אנושית. זה החיסון נגד הפגיעה המוסרית. נגד הוויתור. נגד השקיעה.

לכן הבקשה שלי ברורה. אל תפסיקו. אל תוותרו. גם אם קשה. גם אם נדמה שזה לא זז – תמשיכו. אל תתנו לבונקר הזה ליפול.

אנחנו צריכים אותו.

צילום: יאיר לחב | ירושלים

תודות

תודה לחברי המערכת ולצלמים:
 איתי אטר, אוניברסיטת תל-אביב
 אלון קורנגרין, אוניברסיטת בר-אילן
 דורון כהן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 יאיר שגיא, אוניברסיטת חיפה
 צמרת ריקון, מכללת אורנים
 רוני גבע, אוניברסיטת בר-אילן
 רונית כהן ספר, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
 רות שרץ-שובל, מכון ויצמן

עורך: אלון קורנגרין
 עריכה גרפית: רונית כהן-ספר

צלמים: ELAN, אבי לנדמן, אביב אטלס,
 אדר איל, אורי יפה, אורי קורן, אורנה קופרמן,
 אילת מרקוביץ, אלון קורנגרין, אמיר ירחי,
 גבריאל מלצר, גל חגי, גל מוסנזון, דנור אהרון,
 דני שטרנפלד, ורד כליפא כספי,
 ורדית אלון קורפל, טל גוטרמן, יאיר להב,
 יהודה ברגשטיין, מאיר קונפורטי, מירי פורת,
 עודד אנגל, עמוס גיל, פאולינה פטימר,
 ראובן גש, רוני שפירא, רועי בושי, רן דמבו,
 רני גרף, תניא ציון וולדקס

צילום: ELAN | תל אביב

